

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
ÇOCUKLARIN HER TÜRLÜ ŞİDDET, İHMAL VE İSTİSMARDAN KORUNARAK AKIL, RUH VE BEDEN SAĞLIKLARININ
GELİŞİMİ İÇİN ALINMASI GEREKEN TEDBİRLERİN BELİRLENMESİ AMACIYLA KURULAN
MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU
(10/1806, 1813, 1827, 1828, 1829, 1830)

TUTANAK DERGİSİ

7'nci Toplantı
12 Şubat 2025 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi 'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Cengiz Aydoğdu'nun, Komisyonun bugünkü gündemine, çocuk söz konusu olduğunda Millî Eğitim Bakanlığının önemli bir yere sahip olduğuna ve Millî Eğitim Bakanlığı temsilcilerince yapılacak sunumun önemine ilişkin açıklaması

III.- KARARLAR

1.- Komisyonun bir aylık ek çalışma süresi talep etmesine ilişkin karar

IV.- SUNUMLAR

1.- Millî Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürü Mustafa Otrar'ın, Millî Eğitim Bakanlığının çocukların her türlü şiddet, ihmal ve istismardan korunmasına yönelik faaliyetleri, bu faaliyetlerin dayanakları ve örnekleri hakkında sunumu

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
ÇOCUKLARIN HER TÜRLÜ ŞİDDET, İHMAL VE İSTİSMARDAN KORUNARAK AKIL, RUH VE BEDEN SAĞLIKLARININ
GELİŞİMİ İÇİN ALINMASI GEREKEN TEDBİRLERİN BELİRLENMESİ AMACIYLA KURULAN
MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU
(10/1806, 1813, 1827, 1828, 1829, 1830)

-----0-----
7'nci Toplantı
12 Şubat 2025 Çarşamba
-----0-----

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Çocukların Her Türlü Şiddet, İhmal ve İstismardan Korunarak Akıl, Ruh ve Beden Sağlıklarının Gelişimi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu saat 15.04'te açılarak iki oturum yaptı.

Komisyon Başkanı Cengiz Aydoğdu, Komisyonun bugünkü gündemine, çocuk söz konusu olduğunda Millî Eğitim Bakanlığının önemli bir yere sahip olduğuna ve Millî Eğitim Bakanlığı temsilcilerince yapılacak sunumun önemine ilişkin açıklama yaptı.

Komisyonun bir aylık ek çalışma süresi talep etmesi kabul edildi.

Millî Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürü Mustafa Otrar tarafından, Millî Eğitim Bakanlığının çocukların her türlü şiddet, ihmal ve istismardan korunmasına yönelik faaliyetleri, bu faaliyetlerin dayanakları ve örnekleri hakkında sunum yapıldı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından, toplantıya saat 17.45'te son verildi.

12 Şubat 2025 Çarşamba
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 15.04
BAŞKAN: Cengiz AYDOĞDU (Aksaray)
BAŞKAN VEKİLİ: Radiye Sezer KATIRCIOĞLU (Kocaeli)
SÖZCÜ: Nazım ELMAS (Giresun)
KÂTİP: Pelin YILIK (Çankırı)
----- 0 -----

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Kıymetli Komisyon üyelerimiz, değerli konuklar, kıymetli basın mensupları; toplantı yeter sayımız vardır, toplantımızı başlatıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Cengiz Aydoğdu'nun, Komisyonun bugünkü gündemine, çocuk söz konusu olduğunda Millî Eğitim Bakanlığının önemli bir yere sahip olduğuna ve Millî Eğitim Bakanlığı temsilcilerince yapılacak sunumun önemine ilişkin açıklaması

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Bugün Komisyonumuzun 7'nci Toplantısında Millî Eğitim Bakanlığı yetkililerini dinleyeceğiz.

Millî Eğitim Bakanlığı esasen çocuk söz konusu olduğunda çok önemli bir yere sahip Bakanlık. Geçtiğimiz günlerde Aile Bakanlığını ve Sağlık Bakanlığını dinledik. Her iki Bakanlık da herhangi bir sorun çıktığında sorun çözen ancak Millî Eğitim bütün evladiyatını beşikten yetişkinliğe kadar elinden tutup ailelerin verdiği -şimdi 3-4 yaşa kadar indik herhâlde değil mi arkadaşlar- bütün çocuklarımızın eğitildiği, hayata katıldığı yer yani hayatın kapısı olan bir Bakanlık. O açıdan meselenin asıl sahibi -bütün doğabilecek sorunların, hatta "Sorun doğmadan nasıl gider?" böyle- çocuklarımızın hepsinin ihtiyaçlarını, sorunlarını, başarılarını, başarısızlıklarını emanet ettiğimiz bir Bakanlık, o açıdan çok önem veriyoruz. Millî Eğitim Bakanlığımızın çocuklarla ilgili son durum nedir, ne yapıyoruz, Bakanlık yetkililerimizce sorun görülen yerler var mı? Her zaman sorun çözücü kurumların da sorunları tespiti bizim için çok önemli çünkü icrada, yürütmeye, uygulamada en iyi görenler bu işin başındakilerdir. O açıdan fikirlerine kıymet veriyoruz. Bugün arkadaşlarımızı dinleyeceğiz.

Ayrıca burada yeter sayımız var. Komisyonumuzun çalışmaları devam ediyor, önümüzdeki günlerde saha incelemelerimiz de devam edecek. Bir aylık bir ek sürenin Meclis Başkanlığımızdan talep edilmesini arkadaşlarımızın oylarına sunacağım.

Şimdi kıymetli basın mensuplarımıza çok teşekkür ediyoruz, Komisyonumuzun gündemine geçeceğiz, görüntü alan arkadaşlarımızdan izin istiyoruz. Kolaylık diliyorum arkadaşlar.

III.- KARARLAR

1.- Komisyonun bir aylık ek çalışma süresi talep etmesine ilişkin karar

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Millî Eğitim Bakanlığımızın Komisyon sunumuna geçmeden önce, Komisyonumuzun çalışmasının 20 Şubattan itibaren bir ay süreyle uzatılması hususunda Meclis Başkanlığına yazı yazılmasını, bu konudaki Komisyonumuzun kararını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir. İlgili yazıyı yazacağız.

Evet, tek sunumu birleştirdiğinizi söylediniz, şöyle yapıyoruz, kendinizi tanıtarak başlıyorsunuz.

Buyurun efendim.

IV.- SUNUMLAR

1.- Millî Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürü Mustafa Otrar'ın, Millî Eğitim Bakanlığının çocukların her türlü şiddet, ihmal ve istismardan korunmasına yönelik faaliyetleri, bu faaliyetlerin dayanakları ve örnekleri hakkında sunumu

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - Sayın Başkanım, Komisyonumuzun değerli üyeleri, değerli milletvekilleri, kıymetli hazırun; hepinizi saygıyla muhabbetle selamlıyorum.

Eğitim psikolojisi uzmanlık alanım. Hem akademik alanda üzerinde çalıştığımız hem de mesleki alanda şu anda icrada bulunduğumuz bir hususla ilgili Millî Eğitim Bakanlığımızın Komisyonun görevleri ve bizden talepleri bağlamında bilgilerini sizlere sunacağım.

Konuşmaya başlamadan önce, sunumlara başlamadan önce, çocuk ve şiddet, daha önce de katıldığımız toplantıda kadın ve şiddet, bu eşleşmelerin çok yaralayıcı olduğunu, iki kelimenin bir arada bulunmasının doğrusu psikolojik olarak bizi yıpratıldığını da söylemek isterim. Tam tersinin olması gereken bir eşleşme aslında. Çocuk eksenli bütün faaliyetlerde malumualiniz Millî Eğitim Bakanlığımızın faaliyetleri çeşitli eğitim türleriyle sunuluyor; bunlar örgün eğitim olabilir, yaygın eğitim olabilir. Yani Millî Eğitim Bakanlığımız özellikle çocuklarımızın sağlıklı gelişimlerini desteklemek amacıyla ruh sağlıkları, davranış sağlığı, sosyal ilişkilerdeki sağlıklılığını destekleyecek faaliyetler yapıyor.

"Şiddet" "ihmal" ve "istismar" kavramları aslında birbirlerinin türevleri olan kavramlar, şiddetin bir türü aslında bunlar. Onu da daha yukarıya taşıyacak olursak agresyonun yani saldırganlığın bir türü. Özellikle nedensel açıklamalar gerekecek olursa yani "İnsanlar neden bu tür davranışlar üretiyor, çocuklarımız neden bunlara maruz kalıyorlar?" diye sorulduğunda arkada sosyal ve psikolojik, aynı zamanda fiziksel, aslında devasa bir hinterland, bir kavramsal boyut var. Yani kavram çok daha ayrıntılı tartışılmaya müsait bir kavram ancak biz bugün özellikle Millî Eğitim Bakanlığımızın merkeze aldığımız kavramlar çerçevesinde yürüttüğü faaliyetleri, bunların dayanakları ve örneklerini sizlere memnuniyetle arz edeceğiz.

Öncelikle, konuşacağımız şeylerle ilgili şunu belirtmem lazım: Bakanlığımızın bu faaliyetleri icra ederken sırtını yaslamış olduğu hukuki mevzuatlarımız var. Hukuki mevzuatlarımız bağlamında yani başka bir ifadeyle, yasal dayanaklarının olduğu faaliyetlerle ilgili bir arka planımız var. Bunlar çok geniş, o yüzden uzun uzun bunlara ait malumatlar vermek istemem. Sadece bütün uygulamalarımızın yasal arka planının olduğunu, aldığımız her kararda, yürürlüğe koyduğumuz her icraatta yasal dayanaklarıyla beraber hareket etmekte olduğumuzu belirtmek isterim. Anayasa'mız elbette öncelikli, sonra temel kanunlarımız, millî eğitimle ilgili temel kanunumuz, ilköğretim temel kanunu, Millî Eğitim Temel Kanunu, artı, bunlara ilaveten Millî Eğitim Bakanlığımızın hizmet gruplarından biri olarak rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleriyle ilgili yönetmelikler, Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği gibi daha da sayılabilir. Zira ulusal ve uluslararası bağlamda yürürlükte olan birtakım mevzuatlar da bizim icraat alanlarımızı belirliyorlar.

Söz konusu çocuk olduğunda yalnız, ben şunu vurgulamak isterim: Yine, Sayın Başkanımız az önce zikrettiler, bir problem ortaya çıktığında o problemin sonuçlarını bertaraf etmek için yapılan çalışmalar da vardır Millî Eğitim Bakanlığı içerisinde ancak Bakanlığımızın eğitim eksenli uygulamalarının daha çok önleyici olduğunu yani aslında bir problem olmadan önce olmasının diye faaliyetler yürütmekte olduğunu, bunlarla ilgili bütün genel müdürlüklerimizin -ki şu anda genel müdürlüklerimizin temsilcileri

de ilgili genel müdürlüklerimizin temsilcileri de buradalar- sadece belirli bir genel müdürlüğe ihdas edilmiş bir görev olarak değil, bütün genel müdürlüklerimizin, özelde belki rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin yoğunlaştığı gruplarda ama bu hizmetler bütün genel müdürlüklerimizde var. Bu eksende yürütülmekte olduğunu da söylememde fayda var.

Bizim bu, şiddetin, çocuklara yönelik ihmal ve istismarın önleyicilik anlamındaki faaliyetlerimizin daha yoğunluklu olduğunu az önce söylemiştim. Bu icraatlar yani önleyicilik bazen açık programlar, açık beceri kazandırma programlarıyla bireye yönelirken, bazen örtük programlarla yani mesela özellikle "Bir şiddeti önleyeyim." demeden olumlu ruh sağlığı mesela, davranışlar geliştirmesini desteklemek amacıyla da faaliyetlerimiz oluyor. Bu konuda Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli çerçevesinde uygulamalarımızın çok yoğunluğunun beslediği bazı kaynaklardan bahsetmek isterim. Mesela, bireyin bir bütün olarak ele alınması, ilgi, ihtiyaç, yeteneklerinin beceri, tutum ve davranış bütünlüğünü sağlayacak şekilde değerlendirilmesi, fiziksel, duygusal ve ahlaki anlamda bütün gelişim süreçlerinin desteklenmesi bunların arasında yer almaktadır. Bunlar birer gelişim süreci yani her birimizde küçüklükten bu yana devinim hâlinde bunlar gelişiyorlar. Bakanlığımızın faaliyetleri temelde, çocuklarımızın olumlu ruh sağlığı geliştirmesi; aslında buradan hareketle, insanlarımızın olumlu ruh sağlığı ve bunu tamamlayan birtakım davranışlarla eğitimlerimizden istifade etmesine odaklıdır.

Şiddet ve türevi davranışlar, bunların sayısı çok fazla. Bugün ihmal ve istismar daha ön planda. Bunların beslediği kaynaklar aslında sağlıklı gelişimin gerçekleşmediği koşullarda daha fazla besleniyor. O yüzden, bütün ağırlığımızı biz Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin çeşitli boyutlarında uygulama alanı bulacak şekilde öğrencilerimize sunuyoruz. Ben birkaç tane bir örnek vermek isterim havada bırakmamak için. Hani, ne yapıyoruz? Tamam, "Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli" diyoruz ama neyinden bahsediyoruz? Mesela, sağlıklı kişilik yapısı bulunan ve sosyal açıdan topluma uyum sağlayan bireyler yetiştirmek bu modelimizin önemli amaçlarından bir tanesi. Millî ve manevi değerleri de merkeze alan, çevre dostu olan, iç dünyasında bir ahenge sahip okul ortamları mesela geliştirmeye çalışmak.

Bir davranış varsa bunu tetikleyen mutlaka bir sebep vardır. Hiçbir davranış kendi kendine ortaya çıkmaz. Biz özellikle okul ortamlarında eğitim ortamını olabilecek en ideal konuma taşımak suretiyle çocukların hem korunmasını hem de olumlu davranışlar geliştirmesini desteklemeye çalışıyoruz. Açıkçası, çok uzun zamandır hem mesleki hem akademik anlamda takip ettiğim bir alan olduğu için gönül rahatlığıyla şunu söyleyebilirim: Yani okullar şu anda kurumsal yapı itibarıyla çocuklarımızın en fazla güven içinde oldukları ortamlardır. Mesela, bir çocuğumuz sosyal medyada çok daha fazla risk altındadır. "Çocuklar için okullar en güvenli ortamlardır." desem durumu betimlemiş olurum herhangi bir mübalağa yapmaksızın.

Öte yandan, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin değerler eksenli uygulamaları -temel değerler ve evrensel değerlerdir bunlar- bu uygulamaları da çocukların değer kazanımları suretiyle buna muhalif olan durumlardan -şiddet, ihmal ve istismar bu gruba girer- uzak durmalarını temin eden bir psikolojik altyapıyı da ahlaki altyapıyı da oluşturmaktadır. "Aile bütünlüğü" "mahremiyet" "saygı" "sabır" gibi kavramlar, değerler bunların arasında zikredilebilir. Nitekim, bütün bunlar aynı zamanda olumlu ruh sağlığının, olumlu davranış biçiminin, olumlu bir kişilik gelişiminin bileşenlerini, komponentlerini oluşturuyorlar. Bu yolla biz bireylerin ilerleyen zamanlarda ihmal ve istismarla karşılaşacak olurlarsa bunlara karşı durmalarını, durabilmelerini, diğer taraftan, kendilerinin de böyle bir döngünün içinde yer almamalarını temin etmeye çalışmaktayız.

Bu "döngü" sözcüğünü biraz sonra bir başka açıdan da ele alacağım çünkü şiddetle ilgili, ihmalle ilgili hususlarda bir paradoks oluşuyor. Çalışmalarımızın, Bakanlık bünyesindeki çalışmalarımızın önemli bir kısmı deterministik bir prensiple çalışıyor yani neden-sonuç ilişkisini ortaya koyarak önlemedeki yaklaşımın temel dinamiği, buna sebep olan faktörleri ortadan kaldırdığımızda bu problemlerin de giderek azalacağı ve eğer ideal durumdan bahsederek en sonunda yok olacağı yönündedir.

Bakanlığımızın biraz sonra sunacağımız faaliyetleri içerisinde neler olacağına ait şöyle bir içerik size takdim edebiliriz: Okullaşma oranı yani eğitim bunların önleyicisi olan en önemli süreçtir diye düşündüğümüzden okullaşma oranlarını artırmak önemli. Okuryazarlık oranlarının artırılması, müfredatlara yani programlara yönelik faaliyetler, bilgilendirme ve farkındalık artırmaya yönelik faaliyetler, şiddeti yordayan değişkenlere ait faaliyetler -ki az önce bahsettiğim husus- tedbir kararlarına yönelik olan faaliyetler, psikososyal destek çalışmaları, şiddetle mücadele kapsamında yürütülen faaliyetler ve yine, en sonunda, 2025 yılında gerçekleştirilecek, planladığımız, hâlihazırda süren ama aynı zamanda devam da eden, bu yıl içerisinde yapmayı düşündüğümüz faaliyetlerden sizlere bahsedeceğim.

Eğitim, olumlu davranışların ön koşulu. Şimdi, çok uzatmadan şunu söylemeliyim: İnsanlarda bu agresyon, saldırgan davranışların biyolojik temelleri de var yani baktığımız zaman hormonlarla ilgili bir şeyleri görebiliyoruz. Mesela, ergenlerin biraz hırçın davranışları veya tepkisel davranışları buna bir örnek olarak verilebilir yani bu, bizim için şuna dönüşüyor: Olabilecek her açıdan çocuğun değiştirilebilir özellikleri, değişebilir özellikleri üzerinden giderek onları eğitmek. Eğitim bu nedenle bizim için merkezî bir kavram olarak duruyor çocuklara ulaşmanın en uygun, en örgütlü, en yapılandırılmış ve en profesyonel biçimi olarak.

2002 yılında başlatılan ve Sayın Emine Erdoğan Hanımefendi'nin himayelerinde gerçekleştirilen "Haydi Kızlar Okula" kampanyası burada bir örnek faaliyet olarak sunulabilir. Burada okullaşma oranlarının artırılmasına yönelik, özellikle kız çocukları için gerçekleştirilen bir faaliyetti. Okullaşma oranlarının artırılması önemli.

Burada özellikle annelerin yerini vurgulamam lazım. Biraz da eleştirel bakabiliriz hani "Babalar burada neredeler?" diye. Tabii ki babalar da var ama daha fazla işin içine katılması gereken grup olarak doğrusu zikredebileceğimiz bir grup. Anneyle ilgili, çocuğun özellikle sağlıklı ruh gelişimi, ruh sağlığı dinamikleri, sağlıklı kimlik, sağlıklı kişilik gelişimiyle ilgili hususlarda çocuk-anne ilişkisinin her zaman daha merkezî bir pozisyonda olduğunu görüyoruz. Hazreti Peygamber'in cennetin annelerin ayakları altında olduğunu ifade etmesi hadisîşerifleri de biraz buradan mülhem de olsa gerek. Annelerin bu konudaki belirleyiciliği fazla. O yüzden, eğitimler yalnızca çocuklar üzerinden giderek değil, aynı zamanda, özellikle anneyi merkeze alacak şekilde, babayı da olabildiği kadar işin içine dâhil edecek şekilde yürütülmekte.

Okullaşma oranlarının da bu programla, bu kampanyayla beraber manidar bir artış gösterdiğini rahatlıkla söyleyebiliriz. Bu, 2023 yılı itibarıyla yüzde 87,17 civarına ulaşmış durumda. Bugün bu rakamlar biraz daha yüksek durumda.

Diğer taraftan, eğer biz bu önleyiciliği eğitim faaliyetleri içerisinde sağlamayı temin ediyorsak o zaman çocuklarımızın eğitim süreçleri içerisine dâhil olmaları ve mümkün olduğu kadar orada kalmalarını arzu ediyoruz. Bunun için de çocuklarımızın okulda kalmalarına, okulda bulunmalarına sebep olan bütün faktörleri iyileştirmeye, uzak kalmalarına sebep olabilecek bütün uyarıcıları da faktörleri de olabildiği kadar elimine etmeye çalışıyoruz. Bu bağlamda, devamsızlık sorununa ait gerçekleştirdiğimiz birtakım faaliyetler var. Okula katılımın artırılması, hani bizim daha çok ifade ettiğimiz biçimiyle devamsızlığın önlenmesi anlamındaki faaliyetler de bu grubun içine giriyor. Bu konuda en stratejik görevler öğretmenlerimize elbette düşüyor. Biz de bu bağlamda, çocuklarımızın bu hizmetlerden okula katılımının artırılması anlamında oluşabilecek sorunlarla mücadele edebilmek için çok sayıda rehberlik uzmanımıza eğitim verdik. Yaklaşık 305 öğretmenimiz 14 ilde ve 50 okulda uygulanan bir program çerçevesinde bu hizmetleri tamamladı.

Okullaşma oranının artırılmasına ait diğer faaliyetlerle ilgili, projelerle ilgili kısaca bilgi vermek isterim. Süreyi de iyi kullanmaya çalışıyorum. Kız çocuklarının okullaşma oranlarının artırılması, Ortaöğretime Uyum Programı, Eğitim ve Güvenlik Projesi, ilköğretim kurumlarına devam oranlarının artırılması, Teknik Destek Projesi, Ortaöğretimde Eğitimi ve Eğitime Erişimi

Güçlendirme Projesi, Ortaöğretimde Devam ve Okullaşma Oranlarının Artırılması Operasyonu bunların arasında zikredebileceğimiz başlıca projelerdendir.

Diğer taraftan, yine Sayın Emine Erdoğan Hanımefendi'nin himayelerinde ve Bakanlığımızın öncülüğünde gerçekleştirilen, 2008 yılında başlatılan "Ana Kız Okuldayız" okuma yazma kampanyası da bunlardan bir tanesi. 2022 yılı itibarıyla kadınlarda okuryazarlık oranının yüzde 96'ya yaklaştığını söylememiz mümkün.

Millî Eğitim ders kitaplarımızda ki eğitimde özellikle aracı olan ders kitapları ve içerikleri 10 kök değer üzerinden hareket ederek çocuklarımıza insani anlamda temel haklarının, özgürlüklerinin ne olduğunu öğreten, bu konudaki eğilimleri destekleyen, her türlü ayrımcılığı da reddeden bir yaklaşımla hazırlanmakta. Kök değerler evrensel değerler ki adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik ve yardımseverlik gibi. Bunlar çocuklarımızın şiddetle ilgili her türlü durumda hem kendilerini koruyabilecekleri becerileri hem de çevrelerine bunları yansıtmamaları yönündeki becerilerini, öz denetim becerilerini kazandırmayı hedefliyor.

Öte yandan, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığımız tarafından yürütülen Afet ve Acil Durumlarda Çocuk Hakları ve Eğitimi Projesi kapsamında yine Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'ne çocuk hakları temelli yaklaşımın eklenmesi, çocuk hakları konularının güncellenmesi çalışmasının yapılması da bu konudaki Bakanlık hizmetleri arasında zikredilebilir.

Sınıf rehberlik programlarının hazırlanması burada özellikle önemli. Burada şunu arz etmek isterim: Rehberlik bütün kurumlarımızı ilgilendiren faaliyetleri aslında kapsıyor ama diğer taraftan, bunun özellikle hani bütün okullarımızda özellikle nerede çocuğa ulaşabileceği sorgulanacak olursa rehberlik servislerinin ve orada görev yapan uzmanlarımızın bu konuda daha stratejik bir konumda bulunduğunu söylememiz mümkündür. O yüzden, onlara yönelik olarak yani onların kullanacağı programlara yönelik olarak da çalışmalarımızı gerçekleştirmekteyiz. Şiddet, ihmal ve istismar konularına karşı çocuklarımızı yani öğrencilerimizi korumak, güçlendirmek amacıyla çeşitli programlar hazırlıyoruz ve bunları da yıl boyunca uyguluyoruz. Burada vurgulamamda fayda var; bunlar beceri temelli programlardır yani sadece ne olduğunu bilmek değil, aynı zamanda bunu yapabilmekle ilgili unsurları da içerir. Bir örnek vermek gerekirse, adaletin ne olduğunu öğretmekle hani bir bilgi olarak kazandırmakla kalmaz, bunu adil davranabilme becerisine; mesela, öz denetim nedir, bunu bilmek yeterli değil, gerektiğinde kendi kontrollerini sağlayabileceği bir beceriyle bunu ortaya koyması yani yaşamın içerisinde bunları icra edecek forma dönüştürülmesi diye özetleyebileceğimiz bir beceri kazandırma programlarını bu kapsamda uygulamaktayız.

Bütün bunları yaparken özel eğitime ihtiyaç duyan çocuklarımızın da bu grubun içinde yer aldığını özellikle söylemem lazım ki bu sayı çok az bir sayı değildir. Sadece birkaç rakamı sizinle paylaşayım. Mesela, kaynaştırma eğitimine katılan öğrencilerimizin sayısı, şu anda bulunan öğrencilerimizin sayısı yaklaşık olarak 405 bindir. Diğer taraftan, özel eğitim okullarımızda da eğitim alan öğrencilerimiz var, onların da sayıları yaklaşık 60 bin civarında yani neredeyse 460 bin şu anda sadece devlet okullarında eğitim gören, özel eğitim ihtiyacı olan çocuklarımız var. Özel kurumları, rehabilitasyon merkezlerini de ekleyecek olursak bu sayı yaklaşık olarak 1 milyona ulaşıyor, onlarda da 560 bin civarında çocuğumuzun olduğunu biliyorum. Bunların hepsi için kullanılabilecek durumda olan yani özel eğitime ihtiyaç duyan bütün çocuklarımızın kullanımına açık olacak şekilde hem aile hem öğrenci, öğretmen hem de çocuk merkezli olacak şekilde hazırlanmış olduğumuz özelleştirilmiş kapsamlı gelişimsel rehberlik programımızın da geçtiğimiz haftalarda uygulamasını başlattık. Okullarımızda şu anda uygulanıyor ve yüksek düzeyde de verimlilik aldığımızı sahada yaptığımız her ziyarette görüyoruz.

Bu arada bunu söylemek iyi olabilir: Özel eğitimden istifade eden çocuklar için hazırlanmış, dünyada başka böyle bir rehberlik programı da yok yani bu, dünyada ilk defa hazırlanmış bir program, bunu da özellikle belirtmek isterim. Bu ne için, özellikle belirtiyim dedim, yaptığımız çalışmalar sadece pratik bir ihtiyacı gidermek için yapılan çalışmalar değil, aynı zamanda öncülük yapmayı arzu ettiğimiz, örneklik yapmayı arzu ettiğimiz çalışmalar; sadece alan, tüketen ve kullanan değil, aynı zamanda üreten ve bunu sunan bir pozisyonunda da olmayı arzu ediyoruz. Bakanlığımızın bu konuda pek çok örnek faaliyetinin olduğunu da burada zikretmekte fayda vardır.

Diğer taraftan, ülkemiz sosyolojisinin önemli bir parçası olan tarım işçileri yani yarı göçer ve göçer mevsimlik tarım işçileri. Göçer ve yarı göçer ailelerin çocuklarının eğitime erişimiyle ilgili genelge 2024 yılında yayımlandı; onlarla ilgili faaliyetler, onların eğitime erişimleri konusundaki destekler yine bu faaliyet grubu içerisinde yer alıyor. Yani şöyle bir şey söyleyebiliriz: Çocukların ihmal, istismar ve şiddetle ilgili her türlü yetkinliklerinin güçlendirilmesinin en önemli, belki tek yolu eğitim. Biz de o yüzden çocuklarımızı bu eğitim ortamından mahrum bırakacak her koşulu, engelleyici anlamında, varsa böyle bir ihtimal, oraya bir çözüm üretmek vasıtasıyla bu açığı kapatmaya çalışıyoruz. Nitekim, tarım işçileriyle ilgili, göçer ve yarı göçer aile çocuklarıyla ilgili durum buna bir örnektir.

Eğer çocuğumuz bize gelemiyorsa biz ona gidiyoruz. Bu, özel eğitimde de böyle, müsaadenizle onu da paylaşabiliriz. Mesela, hastanede eğitim sınıflarımız var, oraya da gelemiyorsa çocuklarımıza biz öğretmeni evine gönderiyoruz, evde eğitim sağlamaya çalışıyoruz. Bu konudaki temel varsayımımız şu: Eğitim olmadan olumlu davranışların geliştirilmesi mümkün değil. Bu alanda da biz olabilecek her türlü yolu uygulamak, kullanmak suretiyle, bilimsel destekten de mahrum bırakmaksızın bu hususlarda vatandaşlarımıza hizmet üretiyoruz.

Şiddetin önlenmesinde belki en önemli hususlardan bir tanesi bu konuyla ilgili farkındalığının artırılması. Bununla ilgili, temel eğitimde demokrasi kültürünün güçlendirilmesine bağlı olarak 10 ilde, 110 okulda öğrenci, okul personeli ve ailelere eğitimler verildi. Yani rakamlar büyük rakamlar; 48.500 çocuk, geliştirilen materyallerden faydalandı. E-Yaygın sisteminden alınan veriler doğrultusunda, kadına yönelik şiddet ve aile içi şiddetin önlenmesi kursuna 2022 yılı itibarıyla 12.099 yani yaklaşık olarak 12.100 kişi ulaştı, onlara bu eğitim verildi.

Şimdi, az önce annelerin eğitiminden, bunun neden önemli olduğundan bahisle bazı açıklamalarda bulunmuştum. Şimdi, önemli bir husus var, onu söylemeliyim. Biraz sonra biraz daha ayrıntı verebilirim bununla ilgili. Şiddetle ilgili bir paradoks var, şiddetin bir döngüsü var; şiddete uğrayan bunu daha çok tekrarlıyor. İhmale uğrayan, ihmal etme davranışını ihmale uğramayandan çok daha fazla oranda gösteriyor. İstismar vakalarının büyük bir kısmı istismara uğrayan kişiler tarafından yapılıyor. Yani aslında bu davranışlar, birbirlerini üreten davranışlar. Biz bunun, döngünün farkında olduğumuz için bu döngüyü bir yerde kırmamanın bir yolunu bulmaya çalışıyoruz yani bu tekrarlayan bir paradoksal harekete dönüşmesin diye. İşte, bu noktada, mesela anne ihmal etmişse, baba ihmal etmişse o çocuğu gelecekte kendi çocuklarını ihmal etme olasılığının arttığını görüyoruz. Bazı analizler yapıyoruz biz sık sık verileri sahadan topladığımız zaman, hafızam beni yanıltmıyorsa yaklaşık 11 kat daha fazla. Yani bu az bir rakam değil. İlerleyen dakikalarda, dediğim gibi, bununla ilgili bilgileri sizinle paylaşacağım.

Olgunlaşma enstitülerimiz bu konuda çok faaller, 995 halk eğitim merkezi tarafından bununla ilgili yani şiddet, ihmal ve istismarla ilgili eğitimler sunuluyor farkındalığın artırılması ve önlenmesi anlamında. Artı, kadın konukeverlerinden hizmet alan hanımefendilerin ebeveynlik becerilerini geliştirme kursu düzenlendi yine ki 770 hanımefendi bundan istifade etti. Çeşitli kurumlarla iş birliği içerisinde bu faaliyetleri destekleyerek sürdürüyoruz. Eğitim yoluyla şiddetle mücadelede özellikle bu başlık üzerinden spesifik olarak eğitimler düzenlendi 2022 ve 2023 yıllarında Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından.

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığıyla iş birliğiyle de çeşitli faaliyetleri sürdürüyoruz. Burada şu önemli: Bunları yaparken Bakanlığın kendi uhdesinde, kendi bünyesinde, kendi personel ve imkânlarıyla yaptığı faaliyetler var ancak özellikle bu konunun, bu tür konuların sosyolojik arka planları sadece okul içerisinde yapılan faaliyetlerin yeterli olmadığını da gösteriyor. Dolayısıyla, hem okuldaki faaliyetlerin desteklenmesi hem de bunun dışarıya yansıtılması bağlamında diğer bütün kurumlarla da iş birliğini sürdürüyoruz. Bu noktada, Aile Bakanlığının önemli paydaşlarımızdan biri olduğunu söylememizde fayda var.

Aile içi şiddetle mücadelede kurumsal mekanizmalar ve çok taraflı yaklaşım konulu eğitime 388 rehber öğretmen ve psikolojik danışman katıldı. Bunların aldıkları eğitimler aynı zamanda aldığı eğitimi başkalarına aktarıcılığı da olan eğitimler yani eğitimcilerin eğitimi şeklinde işlev görüyorlar. Dolayısıyla, bu, yaklaşık 400 kişi sahaya döndükten sonra çok daha fazla sayıda öğretmenimize benzer bilgi ve becerileri kazandırıyor. Şiddet mağdurlarıyla ilgili yine birçok mekanizmayı devreye sokmuş durumdayız.

Şimdi, doğrusu bu kavramları, "şiddet" "ihmal" "istismar" kavramlarını biraz sosyolojik arka planıyla -bazı yerlerde değindim- böyle büyüttüğümüz zaman şöyle bir tabloyla karşılaşıyoruz: Bir şiddet davranışının "ihmal" "istismar" olarak nitelendirilebilecek bir davranışın yalnız birey merkezli ele alınması mümkün değil. Yani bu, çevre tarafından tetiklenmedikçe ya da çevre buna imkân vermedikçe bu davranışların ortaya çıkması mümkün değil. Eğitimde ideal olan uygun eğitim ortamlarını hazırlamaktır ve okullarımız geçekten "Bu konuda olabilecek en güvenli ortamlardan biridir." diye tanımlanabilir ama vakıa, dışarıya çıktığında koşullar değişebiliyor. O yüzden, ihmal, istismarla ilgili hususlarda -olayın sosyolojik arka planı içerisinde özellikle- okul dışındaki koşulların da dikkate alınmasında fayda vardır. Şöyle bir bilgi vereyim, ondan sonra tekrar bu hususa geri döneceğim. Bunu eleştiri olarak değil, tespit olarak söylüyorum: Mesela, sosyal medyada, işte, efendim, okul dışındaki herhangi bir ortam olarak, diğer sosyal çevrede karşılaşılan örnekler de çocuklar için birer örnektir. Yani şiddet, düşüsek mesela, kulak çekme, kimin aklına gelir yani? Hani bu, bir öğrencinin kendi keşfededeceği bir şey değildir yani, şiddetle ilgili yaptığımız araştırmalardan bir örnek. Mesela, şiddet algısıyla ilgili yakın zamanda iyi bir araştırma yaptık, basınımla da paylaştık. Mesela şunu şiddet olarak görüyor işte "Bir sosyal medya hesabında -hani o ifadeyle söyleyeyim- kasten 'like'lanmıyorsam bu şiddettir." diyor mesela yüzde 30'u. Mesela "Birisi beni gruplarından çıkarmışsa bu şiddettir." diye düşünüyor. Çocuğun algısı şu anda böyle. Şimdi, böyle bakıldığında, şiddetin birçok farklı türünün, türevinin olduğunu ve bunların bir kısmının başka aktörler tarafından da etki altında bırakılabileceğini söylüyor. O yüzden, şiddetle ilgili çalışmaların daha çok kurumun bir araya gelmesiyle ve sosyal, psikolojik birtakım dinamiklerin de devreye sokulmasıyla önlenebileceğini ya da mücadeleyle ilgili faaliyetlerin daha güçlü şekilde sonuç doğurabileceğini söyleyebilirim.

Öğrencilerimizin, bu anlamda, biz her taraftan, her açıdan iyilik hâllerini artırmaya çalışıyoruz demiştik. Ne yapıyoruz mesela? Duygu kontrolleri, öfke kontrolü, psikososyal destek, yaşam becerileri, olumlu davranış geliştirme, akran zorbalığı, siber zorbalık, psikolojik sağlamlık, yaşam becerileri, davranışsal bağımlılık, bağımlılıkla mücadele ve psikososyal destek gibi esasen şiddetin yordayıcısı olan ne varsa onları önlemeye ve olumlu davranışlar geliştirmeye çalışıyoruz.

Şiddet davranışlarının önlenmesiyle ilgili de çok sayıda faaliyetimiz var -yani milyonlara sari öğrencilerimiz- ben bir ikisini örnek vereyim. Vaktimizin mahdut olduğunu biliyorum, yaklaşık on beş dakikam var galiba yani doğrusu süreye dikkat etmedim; 10 gece başlamıştık, on-on beş dakika içerisinde tamamlamayı arzu ediyorum. Şiddetin önlenmesiyle ilgili 2023-2024 yıllarında yaklaşık 7 milyon öğrenciye, yaklaşık 145 bin öğretmene ve 857 bin veliye eğitim verildi. Burada öğrenci, öğretmen, veli üçlemesinin önemli olduğunu altını çizmek isterim; sadece öğrenci merkezli değil, aileyi de işin içine katarak devam ediyoruz. Diğer tarafta, akran zorbalığıyla ilgili ulaştığımız öğrenci sayısı yaklaşık 4 milyon, veli sayısı yaklaşık 183 bin. Yine, aynı şekilde, bilinçli internet kullanımı, teknoloji bağımlılığı, akran zorbalığı, siber zorbalık gibi konularda eğitim vererek yaklaşık 6 milyon 779 bin, neredeyse 7 milyon öğrenciye ulaştığımız durumdayız. Öğrenci sayımızın yaklaşık 18 milyon civarında olduğu düşünülecek olursa bu ulaştığımız büyüklüğün ne kadar manidar bir aralığa karşılık geldiğini yakalamamız da söz konusu.

Bizim, tabiri caizse böyle cayır cayır çalışan bir araştırma ekibimiz var Millî Eğitim Bakanlığında bütün genel müdürlüklerimizin destekleriyle yürüyen; biz orada şiddetin yordayıcılarını bulmaya çalışıyoruz yani şiddet, ihmal, istismar; bu ne tahminlemek için kullanılır? "Yordayıcılık" kelimesi çok fazla kullanılan bir kelime değil, bilimsel anlamda tahminlemede bulunma şeklinde söyleyebiliriz ki onunla ilgili çok ilginç rakamlar vereceğim: Şiddetin yordayıcısı olarak görünen belli başlı değişkenler şu anda ekranda. Mesela, akademik başarı, öfke yönetimi, duygusal zekâ, öz bilinç, empati, sosyal beceriler, alkol, madde kullanımı, öz saygı, öz güven, problem çözme becerileri, kendilerine uygun olmayan alan, dal ve bölüm seçimi gibi hususlar şiddet davranışlarının yordayıcısı olarak karşımıza geliyor. Bizim bu bağlamda, şiddetin önlenmesine yönelik olarak doğrudan yapılan çalışmalarımızda; öğrencilerimizden -ki bunlar 2024 yılı rakamları- 643 bin öğrenciye, yaklaşık 226 bin -küsurlarını atlıyorum- ebeveyn ve yaklaşık 50 bin öğretmene ulaşıldığını; akademik başarı anlamında -başarıyı artırabilmek amacıyla birçok program var, tekil olarak değil, katılan programlar anlamında- yaklaşık 18 milyon 745 bin öğrenciye, yaklaşık 1 milyon 159 bin anne babaya ve yaklaşık 241 bin de öğretmene ulaştığımızı; öfke yönetimi madem şiddeti ve ihmal, istismarla ilgili vakaları yordayıcı, tahminleyici yani etkileyici bir faktör, yaklaşık 16 milyon civarında öğrenciye, yaklaşık 660 bin veliye, yaklaşık 126 bin öğretmene; duygusal zekâlarını geliştirici faaliyetler anlamında -ne gibi yani, mesela öz bilinç, kendinin farkında olma, duygu yönetimi, motivasyon, empati, sosyal becerilerin geliştirilmesi- yaklaşık 11 milyon öğrenciye, yaklaşık 700 bin veliye ve yaklaşık 121 bin de öğretmene ulaşıldığını söyleyebiliriz.

Şu an yine sunumda çok sayıda sayısal değer var, ben teker teker hepsini okumanın elbette gerekli olmadığını düşünüyorum. Arzu edildiği biçimiyle ayrıntıyı artırabileceğimi de söyleyeyim bu noktada. Yani biz milyonlara, çocuklarımıza sari biçimde profesyonel ekiplerimiz vasıtasıyla -bunlar uzman öğretmenlerimiz, başöğretmenlerimiz, rehberlik alanındaki ihtisaslı olan öğretmenlerimiz- ulaşmaya çalışıyoruz ve ulaşıyoruz ki rakamlar, çok büyük rakamlar. Öz saygıyla ilgili 2 milyon 900 bin öğrenciye, 417 bin veliye, yaklaşık 107 bin öğretmene; problem çözmeyle ilgili 4 milyon öğrenciye, 500 bin veliye, 102 bin öğretmene; alan, dal, bölüm seçimi, meslek seçimi gibi konularda yaklaşık 6 milyon öğrenciye, yaklaşık 277 bin veliye ve yaklaşık 88 bin öğretmene ulaştık.

Şu ekranda gördünüz şeyler şiddetle ilgili davranışların yordayıcıları, burada hemen örnekleri vereyim: İçki içme 2 kat artıyor. Yani alkolik olma, içki kullanıyor olmak, alkoliklik anlamında söylüyorum, alkol bağımlılığı olanlar olmayanlara göre 2 kat daha fazla bu davranışları sergiliyor.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Yaş grubu var mı Hocam? Yani hangi yaş grubunda yaptınız bu çalışmayı?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - Bunlar yetişkinler grubu için.

Mesela, sigara bağımlılığı; sigara bağımlısı olanlar olmayanlara göre şiddet davranışlarını 3 kat daha fazla sergiliyorlar. Ruh sağlığıyla ilgili sorunlar 4 kat, erken yaşta hamilelik 6 kat, daha önce şiddete bulaşmış olma 7 kat, uyuşturucu kullanma 11 kat, tutuklanmış olma 11 kat yani olanlar olmayanlara göre bu katta fazla sayıda şiddet davranışı üretiyorlar. Şimdi, bu, hem tahminleyicilik anlamında önemli bir gösterge ama aynı zamanda, bununla mücadelenin, şiddet, ihmal ve istismarla ilgili hususlarla mücadelenin hangi kurumlar vasıtasıyla, ne kadar yaygın bir alana dağıldığını görmek anlamında da manidar.

Biz bu kapsamda, şiddet mağduru olan, ihmal, istismara uğrayan çocuklarımızın haklarını korumak anlamında, yine yasal olarak yapmaya muktedir olduğumuz hususlarda, "tedbir kararları" dediğimiz hususlarda da faaliyetlerde bulunduk, bununla ilgili bir kılavuz çıkardık, yeni bir kılavuzu daha önümüzdeki günlerde çıkaracağız. Danışmanlık tedbiri ve eğitim tedbiriyle ilgili hususlarda oluşturduğumuz mekanizmalar, çocukların haklarını merkezi alacak şekilde işletiliyor, aynı zamanda korumayı da hedefliyor. Çocuk Koruma Kanunu bağlamında mükellefiyetlerimiz de var. Danışmanlık tedbiri bu konuda bizim önemli bir alanımız. Psikososyal destek modellerinde danışmanlık tedbirleri kapsamında oldukça faaliyetler sürdürmekteyiz. 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'na göre de bizim bazı mükellefiyetlerimiz var. Buradaki sosyal çalışmacılar arasında rehberlik uzmanları da zikredilirler, onlar da bu konuyla ilgili eğitim alıyorlar ve bu eğitimleri vermeyi de sürdüreceğiz. "Adalet Sistemi İçerisindeki Çocuklara Yaklaşım Kılavuzu" diye bir kılavuz hazırlamıştık. Bütün bu eserlerimizi bu arada biz "web" sayfamızda indirilebilir formatta yayınlıyoruz yani bunlar sadece kitap olarak basılı değil, tamamen sosyal medya sitelerimizden de haberdar ediyoruz kamuoyunu ve "web" sitemizde bunları indirilebilir durumda tutuyoruz.

Psikososyal destek çalışmaları, özellikle travmaya maruz kalan, şiddet, ihmal ve istismar vakaları diyebileceğimiz durumlarda devreye giriyor. Bu konuda da rehberlik uzmanlarımızın öğrencilerimize olabilecek en iyi hizmeti vermeleri bağlamında profesyonel desteklerini sunuyoruz. Rehberlik hizmetleri de Türkiye'de oldukça örgütlü, organize biçimde, bireysel ve grup çalışmalarıyla öğrencilerimize ulaşıyor. Rehberlik İhtiyaçları Belirleme Anketi -kısaca "RİBA"- dediğimiz araştırmalarla sosyal alanı sürekli okullarımızda takip ediyoruz. Hani bir tür sensör gibi sürekli veri akışı sağlıyoruz ve gerekli olduğu durumlarda anlık müdahalelerde de bulunmaya çalışıyoruz. Dediğim gibi başta, en çok faaliyetlerimiz önleyici yönde.

Ben birkaç eserimizden bahsetmek isterim sizlere. Hem veli hem öğrenci hem öğretmene yönelik olarak, belki üçüncü bir grup olarak da bu alanın profesyonelleri yani rehberlik uzmanlarına yönelik olarak eserlerimizi paylaşıyoruz. Psikososyal Destek Kılavuzu bunlardan bir tanesi. Yine, yakın zamanda paylaştığımız, çocuklarda psikolojik sağlamlığı desteklemek için neler yapılabilir? Temel Eğitim Genel Müdürlüğümüzün burada çok çok katkıları var, onları da zikretmemizde fayda var. Psikolojik sağlamlıkla ilgili çocuğa ulaşabileceğimiz şey yalnızca bir eğitim vermek değil, aynı zamanda hikâye kahramanları içerisinde nasıl davranabileceğine ait yönergeleri de edinmesi. Buna daha çok "hidden curriculum", akademik anlamda "gizli müfredat" deriz. Hikâye kahramanları içinde öğreniyorlar. Akran zorbalığı konusunda, yine her yaş grubunda anne, baba, çocuk, aile, hepsini de kapsayacak şekilde çeşitli eserler, akademik arka planları da olan ama çocuğa ulaşmayı engellemeyecek düzeyde... Siber zorbalık bu ara çok daha fazla gündemimize gelmişti. Bunun ilgili hazırlıklarımız, çalışmalarımız var; her yaş düzeyinde yine, farklı yaş gruplarına göre.

Diğer taraftan, iyileştirici faaliyetler kapsamında, "psikolojik ilk yardım" diyebileceğimiz bir kapsamda yine alanında uzmanlarına ve ilgililerine yönelik olarak hazırlanmış eserler var, oldukça nitelikli bu eserler yani pek çok üniversitede bizim arkadaşlarımız, meslektaşlarımız bunu bir ders kitabı kaynağı olarak da doğrusu kullanıyorlar. Oyunlar bizim için çocuğa ulaşmanın en efektif yollarından bir tanesi, o yüzden bu tür programları onlara didaktik bir üslupla, bir öğretim etkinliği şeklinde değil daha çok oyun etkinlikleri şeklinde ulaşılarak kazandırmayı hedefliyoruz. Bu konuda da yine Temel Eğitim Genel Müdürlüğümüzün faaliyetleri çok dikkate şayandır. İyileştirici hikâyeler, animasyonlar... Yani açıkça şöyle söyleyeyim: Çocuğa ulaşabileceğimiz her yolu deniyoruz; bu bazen çizgi film, bazen bir hikâye kitabı, bazen doğrudan öğretmene ulaşabilme, bazen küçük "podcast"ler ya da küçük videolar, film önerileri, hikâyeler yani çocuğa ulaşmanın bütün yollarını deneyerek ulaşmaya çalışıyoruz. Travmatik olaylardan sonra -Tamamlıyorum Sayın Başkan, az kaldı- yine takip etmemiz gereken süreçler oluyor. Özellikle bu yaşam olayları beklemediğimiz şekilde de gerçekleşebiliyor deprem örneklerinde olduğu gibi. Bu tür travmalarda da destekleyici faaliyetler oluyor.

Bakanlığımızın hitap ettiği kesimlerin içinde Türkiye'ye göç etmiş vatandaşlarımız, göçmenler, sığınmacılar da var, onlar için de faaliyetlerimiz var. Hem sığınmacıların kendilerini hem de onların etrafındaki öğrencileri destekleyecek faaliyetler de yazılı, görsel malzemeler üzerinden sunuluyor. Teker teker eserlerimizi söyleyebilirim ama ben slaytı da memnuniyetle paylaşıyorum. Yani çok sayıda sınıf temelli, akran temelli faaliyetlerle onları destekleyecek şekilde mekanizmaları işletiyoruz. Ulaşabildiğimiz zamanlarda doğrudan, ulaşamadığımız durumda on-line imkânlarla da bunu yapıyoruz.

Son bir şey söyleyeyim ve sonlandırayım, takinizi epey bir kullandık. Sahada sürekli güncel tutmaya çalıştığımız bir araştırma veri grubumuz var. Yenilikler, yeni veriler geldikçe biz veri temelli olarak bilimsel aksiyon almayı tercih ediyoruz. Teorik bir yolla giderek, "Buna ihtiyacı vardır." diye öngörerek değil sahadaki ihtiyacı takip ederek o ihtiyaca karşılık gelenleri daha öncelikli şekilde, onlara ulaştıracak şekilde, şiddetle, ihmal ve istismarla mücadelemizi sürdürüyoruz, bundan sonra da sürdüreceğiz. Bu noktada bütün genel müdürlüklerimiz iş birliği hâlindeyiz. Özellikle teknolojik arka planla ilgili ihtiyaçlarımızda YEĞİTEK Genel Müdürümüz Mustafa Bey buradalar, onların da çok katkıları oluyor. Özellikle dijital ortamlarda görselleştirmeye ilgili hususlarda günümüzde bireye ulaşmak için en çok kullanılan platformlarda onların destekleriyle efektif şekilde ulaştığımızı söyleyebilirim.

Birçok eserimiz var. Ben kıymetli hazıruna bunların tamamının "web" sayfamızda indirilebilir bir durumda olduğunu da özellikle belirtmek isterim, kamuya açıktır bunlar. Bunlardan çeşitli projelerde üretilmiş onlarca var. Hepsini teker teker sunmamız gerçekten mümkün değil ama onlarcası var. Çeşitli programlarla bunları tanıtıyor ve öğrencilerimizin hizmetine sunuyoruz.

Bundan sonra, son hususum şu: 2025 yılı içerisinde yapmayı düşündüğümüz faaliyetler var. Adalet Sistemi İçerisindeki Çocuklara Yaklaşım Kılavuzu'nun güncellenmesi, diğer taraftan, seçmeli derslerde ve zorunlu derslerde eşitlik, adalet, şiddetin önlenmesi, aile içi iletişim gibi içeriklere yer verilme ihtimalinin, olasılığının artırılması, öfke kontrolü, kadına yönelik şiddet ve aile içi şiddetin önlenmesine ait kurs programları, ebeveynlik becerilerinin desteklenmesi, aile içi ilişkilerinin güçlendirilmesi ve çatışma yönetimi becerilerinin kazandırılması hedeflediklerimiz arasında. Aile Çocuk Eğitim Programı; bunun kapsadığı, siber zorbalıktan değerlerin eğitime kadar birçok geniş bir spektrumu, yelpazesi olan becerilerin kazandırılması. Özel proje ve program uygulayan okullarda, çocuk gelişim ve eğitim programı uygulayan Anadolu imam-hatip liselerinde öğrenim görmekte olan öğrencilere yönelik anne çocuk sağlığı, çocuk ruh sağlığı, erken çocukluk ve özel eğitimde özel bakım, öz bakım dersleri verilecek. Bunlar da bu grubun içerisine giriyor ve az önce belirttiğim gibi, şiddet ve bunun her türüyle ilgili mücadele gücümüzü artıracak verileri sahadan toplamak için boylamsal çalışmaları da sürdürüyoruz. Boylamsal çalışma çok fazla yok bizde, kesitsel çalışmalar var. Boylamsallar da nereden nereye taşıdığımızı ortaya koyacak sonuçlar elde etmeyi ümit ediyoruz.

Kıymetli Başkanım, Değerli Komisyon üyelerimiz, değerli milletvekillerimiz; bahsettiğim hususlar özet geçmiş olduğum hususlardır. Bize ayrılan zaman içerisinde olabileceğin en fazlasını sunmaya çalıştım ama sorularınız olacak olursa memnuniyetle onları da cevaplamaya hazır olduğumuzu arz ederim.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Teşekkür ediyoruz Sayın Genel Müdürüm.

Şimdi, beraberinizdeki heyeti Komisyonumuza bir takdim ederseniz, arkadaşlarımız kendilerini bir tanıtsınlar. Milletvekili arkadaşlarımızın yönelttikleri sorulara herkes kendi birimine göre cevap verecek herhâlde.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - Evet, Sayın Başkanım.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Lütfen.

(Katılımcılar kendilerini tanıtmaya başladı)

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YENİLİK VE EĞİTİM TEKNOLOJİLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA CANLI - Sayın Başkanım, Değerli Komisyon üyeleri, değerli milletvekilleri; Millî Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürü Mustafa Canlı.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Mustafa Bey, "Yenilik" diye bir Genel Müdürlüğümüzün adı mı var şimdi?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YENİLİK VE EĞİTİM TEKNOLOJİLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA CANLI - Evet Sayın Başkanım.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Ne hoş, evet.

Tam olarak mahiyeti ne? Bütün yenilikler mi?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YENİLİK VE EĞİTİM TEKNOLOJİLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA CANLI - Sayın Başkanım, Millî Eğitim Bakanlığında Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü genel olarak hem eğitim teknolojileri alanında okullara internet erişimi sağlanması, okullardaki etkileşimli tahtaların kurulması, BT sınıfları, robotik kodlama sınıflarının hem donanım hem içerik olarak platformlarının geliştirilmesi...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Teknolojik anlamda yani bu.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YENİLİK VE EĞİTİM TEKNOLOJİLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA CANLI - Eğitim platformları ama aynı zamanda "yenilikçi pedagoji" dediğimiz aktif öğrenme, akran öğrenmesi ve benzeri programlarla STEM eğitimi gibi programların geliştirilmesi ve yürütülmesi çalışmalarını yürütmektedir.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Evet, teşekkür ederim.

(Katılımcılar kendilerini tanıtmaya devam etti)

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Evet, söz bizde milletvekili arkadaşlarım.

Buyurun.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli Komisyon üyeleri, çok değerli Millî Eğitim bürokratları; hepiniz hoş geldiniz.

Evet -Mustafa Hocaydı herhâlde, Genel Müdür olarak- çok uzun -ben biraz başını kaçırdım ama neticede çok uzun- belki konumuzla çok böyle ilişkili olmayan konulara da girildi diye tespitlerim var. Ama tabii ki bizim Komisyonumuzun başlığı çocuk istismarı, çocuk ihmali ve çocuklara uygulanan şiddet konusunda bir şekilde çocukların korumaya alınmasını gerektiren çalışmaların bakanlıklar nezdinde de nasıl değerlendirildiği konusu. Ben de bir eğitimci olarak bazı sorular sormak istiyorum. Yani o kadar çok şeyden bahsettiniz ki bu kadar detaya girmeden esas konumuzun özüyle ilgili açıklamalar olsa idi Mustafa Hoca, karşılıklı sorularımız daha anlamlı olacaktı diye düşünüyorum.

Millî Eğitim Bakanlığının önleme ve koruma politikası nedir diye sormak lazım. Yani çocukların güvenliği için okullarda hangi koruma mekanizmaları mevcut? Yani anladığım kadarıyla Yeni Maarif Modeli'nin çok önemli konuları arz ettiğini bu konuda ifade ettiniz ama ben baktığımda böyle bir şeye pek rastlamadım. Ama herhâlde Maarif Modeli'nin... Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli miydi?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - Doğrudur.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin bu konuyla ilgili bazı kavramlar ve öğretilerle faydalı olabileceğini herhâlde ifade etmek istediniz ama tabii, konumuz bu değil. Yani ben direkt olarak sormak istiyorum: Çocukların güvenliği için okullarda hangi koruma mekanizmaları mevcut? Öğrenci ve öğretmenlere çocuk istismarını önleme konusunda -ki çok önemli bir konu istismar, tabii, ihmal de çok önemli, tabii ki şiddet de çok önemli ama- hangi eğitimler veriliyor? Rehberlik servislerinin ve psikolojik danışmanların sayısı yeterli mi? Siz aynı zamanda Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürsünüz değil mi?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YENİLİK VE EĞİTİM TEKNOLOJİLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA CANLI - . Evet, doğru.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Şimdi, kaç bin okulumuzda rehber öğretmen yok, onu sormak istiyorum. Olan okullarda da yeterli mi? Ki daha önceki Millî Eğitim Bakanı Mahmut Özer Bey her 100 öğrenciye 1 rehber öğretmen olması gerektiğini ifade etmişti ki çok doğru bir söylemdi bu ama maalesef yerine getirilmedi. Tabii ki çocukların istismarında -Allah göstermesin, birçok olay yaşanıyor- veya koruyucu önlemlerin alınmasında rehber öğretmenlerin ne kadar önemli olduğunu anlamamız lazım. Bunu bu ÇEDES programlarıyla görevlendirilen imamlarla falan yapamayız Sayın Genel Müdür, bu, okul içinde rehber öğretmenlerin yapabileceği durumlar.

Sonra olayların üstünün kapatılması iddiaları çok yaygın. Daha önce okullarda meydana gelen istismar vakalarında yetkililer neden şeffaf davranmıyor? Yani, üzerinde durulmayan, gizlenen ve hasır altı edilen vakalar var mı? Bunlarla ilgili nasıl bir politika izliyor Bakanlık? Kamuoyuna yansıyan bazı istismar vakalarında -ki öğretmenlerden kaynaklanan veya temizlik görevlilerinden de kaynaklanan birçok vakanın basına yansıdığı gibi- yetkililerin olayları küçümseyen açıklamalarının zaman zaman medyaya yansıdığını biliyoruz, böyle açıklamalar neden yapılıyor?

Sonra, okullarda yaşanan çocuk istismarı vakalarında sorumlular hakkında bugüne kadar kaç işlem yapıldı? Suç işlediği tespit edilen öğretmenler veya görevliler görevden alınıyor mu yoksa yer değişikliği mi yapılıyor? Ki bunlara da rastladığımız için söylüyorum, tabii medyaya yansıdığı kadarıyla. Bakanlık bu tür vakalara adı karışan özel okullara veya dinî vakıflara karşı neden yeterince sert bir tutum sergilemiyor Sayın Genel Müdür? Tarikatlara ait yurtlarda ve kurslarda yaşanan istismar olayları ayyuka çıktı, bunun karşısında Bakanlık neden yeterli denetimi sağlamıyor; bunu sormak istiyorum.

Aile eğitimlerinden bahsettiniz ki çok önemli. Her okulun aynı zamanda ailelerin de eğitileceği yerler olması gerektiği gerçeğiyle yüz yüzeyiz artık, o hâlde ailelere çocuklarını istismardan korumaları için hangi eğitimler veriliyor? Çocuklara "Hayır." deme, kendini koruma, yardım isteme becerileri kazandırılması için okullarımızda, özellikle temel eğitim okullarında hangi projeler yürütülüyor? Zannediyorum, burada Temel Eğitim Genel Müdürü de var.

Öğretmenler çocuk istismarını fark ettiklerinde bunu bildirmekle yükümlü mü? Bildirmeyen öğretmenlere bir yaptırımınız var mı? Öğretmenlere bu konudaki yasal yükümlülükleri hakkında düzenli eğitim veriliyor mu? Çekinebilirler, sürülmekten korkarlar; ben de öğretmen yetiştirdim yıllarca, öğretmenlerin psikolojisini de az çok biliyorum. Çocuk istismarıyla ilgili şikâyetleri olan öğretmenlerin veya idarecilerin baskı gördüğü ve susturulduğu vakalar var mı? Bunları objektif olarak ortaya koymamız gerekir ki bu Komisyon bir anlam kazansın; sizlerin de o objektiflikle cevap vermesinin Türkiye için, çocuklarımız için çok önemli olduğunu ifade etmek istiyorum.

Evet, mesela, eğitim sistemimizde çocukları koruyacak bağımsız bir izleme ve denetleme mekanizmasını düşünür müsünüz?

Şimdilik bu kadar, belki ileride birkaç sorum daha olabilir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Sema Hanım, buyurun.

SEMA SİLKİN ÜN (Denizli) - Ben de Sayın Millî Eğitim Bakanlığı yetkililerimize sunumları için teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Bir saniyenizi...

Soruları not alıyoruz; burada cevaplayabileceklerinizi sözlü olarak burada cevaplırsınız, diğerlerine Komisyonumuza yazılı olarak da daha sonra cevap verebilirsiniz.

SEMA SİLKİN ÜN (Denizli) - Ben, çok kısa bir soru sormuş olacağım. Bugüne kadarki sunumlarda, özellikle akademide yapılan araştırmalarda çocukların bu meseleleri açma noktasında en güvindikleri merci olarak izah ettikleri hep öğretmenlerdi, bunları rehber öğretmen olarak düşünebiliriz. Bu, yaygınlığı anlamında güzel bir şey yani. Şimdi, Türkiye'de okul öncesi ve ortaöğretim çağında 19 milyona yakın çocuk var; içeride ifade ettiğiniz rehber öğretmen sayısı buradaki hesaplama göre yaklaşık 400-450 öğrenciye 1 rehber öğretmen düşüyorsa işaret ediyor. Evet, bu daha önceki, her 100 öğrenci için vaatlerinizi zaten biliyoruz, bu belki bir hedef olabilir ama hani zamanı belirgin olmayan bir hedef. Mesele sadece tabii ki sayılara takılmak değil ama bir rehber öğretmenin bir günü nasıl geçiyor mesela? Kendisine bir müracaatla mı öğrenciyle ilgilenmesi söz konusu oluyor? Yani sınıf öğretmenlerinin sınıfta biraz, işte, psikolojisinden yani o anki hâlden endişe ettiği bir öğrenciyi rehber öğretmene bildirmesiyle mi devreye girmesi söz konusu oluyor ya da öğrencinin direkt müracaatı mı söz konusu oluyor böyle bir istismar durumunda? Ya da bu öğretmenler her gün yani belli periyotlarda, sınıflarda özel bir eğitim veriyorlar mı yani müfredatı buna endeksli olarak hazırlanmış bir müfredatla sınıflarda özel bir eğitim veriyorlar mı?

Bu rehberlik mekanizmasının ne derece sağlıklı olduğunu anlayabilmemize yardımcı olacak sorular olduğu için cevaplırsanız memnun olurum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Suat Bey, buyurun.

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) - Sayın Başkanım, çok teşekkür ederim.

Değerli Millî Eğitim Bakanlığı yöneticilerimize de hoş geldiniz diyorum.

Hocam çok güzel anlattı teorik bölümünü. Sizin yönettiğinizle ya da hayal ettiğinizle gerçeğin birbiriyle uyuşmadığını düşünüyorum Hocam. Söylediğinizin birçok bölümüne eğitim bilimleri perspektifinden katılıyorum ama mesela buradan bazı sorularım olacak, önce bazı tespitlerim olacak. Eğer gerçekten okullaşma oranlarının artırılmasına yönelik faaliyetler önemliyse ve bu şiddeti engelleyecekse 2011-2012 yılında ilkökul okullaşma oranı 98,9'du, bugün sizin rakamlarınıza göre 95. Yine, ortaokul 93,1'di, bugün 91,45. Ortaöğretimde artış var, anlamlı ve güzel bir artış var ama son bir yılda 91,7'den 87,97'ye düştü. Bence çok enteresan, sorgulanması gereken bir durum; Türkiye Cumhuriyeti yurttaşı çocukların okullaşma oranları yabancı çocukların okullaşma oranlarından düşük. Yani, bu ülkede hiçbir kaydı kuydu olmayan, misafirimiz olan göçmen çocukların eğitim alma oranları daha yüksek ama Türkiye Cumhuriyeti yurttaşı çocuklarındaki düşük ve burada tedbirler anlamında söylenen şeyler var. Ben, bu yüzde 4,97 için, ilkökul için söylüyorum örneğin, totalde daha fazla, bir tek aileye bile "Kardeşim, sen çocuğunu göndermiyorsun, sana cezai bir yaptırım uygulayacağız." diyen bir Millî Eğitim Bakanlığı görmedim şimdiye kadar. Şimdi, bu kanunen var mı? Var. O zaman görevi ihmal suçu var. Yani, sonuçta bu insanlar göndermiyorlar, biz de istatistikleri veriyoruz, sonuçta var. Hani, lise bölümü... Bakan Yardımcılarımız da memnun değilmiş de 4+4+4'ün... Ama en azından ilk dört yılında zorunlu eğitim... Göndermeyenler var, yüzde 5, 19 milyon öğrenci olduğunu düşünürseniz ciddi de bir rakam. Dolayısıyla, bir bu.

İki, okul öncesi önemli, doğru, önemli. Sayın Bakan, bakan olduktan sonra "katkı payı" diye bir şey konuldu. Türkiye'nin ekonomik durumu ortada, iktisadi kriz ortada; okul öncesi için katkı payı konuldu. Adalet ve Kalkınma Partisinin, iktidar partisinin 2018'deki seçim programında bile "5 yaş zorunlu eğitim alacak." vaadi var, ikincisi geldi, hâlâ yok. Vallahi, Meclis çoğunluğu sevgili... Partimiz de yani biz de destek veririz; yarın sabah getirelim, 5 yaş zorunlu eğitim yapalım mesela, net konuşalım, 2018'de taahhüdü var mesela iktidar partisinden. Şimdi diyebilirsiniz ki: "Efendim, siyasallaştırmayalım." falan, vallahi, öyle yani, size ne talimat vererek siz onu yapacaksınız "5 yaş zorunlu." dersek siz de onu yapacaksınız, ben de taahhüt edenlere sesleniyorum o zaman, yapalım yani.

E, katkı payı getirirsek fakirler nasıl gidecekler? Onlar gidemediği için yerel yönetimler kreş açtığında o da bir problem hâline dönüşüyor. 3-5 yaş hedef yüzde 90'ın üzerinde, hâlâ çok altında olduğunu biliyoruz, yüzde 50 kùsurlarda olduğunu biliyoruz. Devamsızlığın önlenmesiyle ilgili tedbirlerde de biraz önce de anlattım ciddi sorunlar var. Kız çocuklarının okullaşma oranının artırılması çok önemli, çok doğru ama memlekette döndük dolaştık, tasarrufu eğitimde iki yerden bulduk: Bir, öğretmenlerin "kettle"ları kaldırıldı, su ısıtmıyorlar, iyi bir tasarruf oldu; iki, taşımali eğitimde, biliyorsunuz, kilometre mesafesi arttırıldı ve bunun çok pratik sonucu var. Özellikle, muhafazakâr aileler çocuklarını, kızlarını uzak yerlere göndermek istemediler, yurtlara göndermek istemediler. E, o zaman tutmuyor birbirini. Yani bu işler olmuyor demektir, bir yerde sorun var demektir. Tasarrufu eğitimden yapmamamız lazım.

Şimdi, aynı şekilde, baktığımız zaman burada bizimle çok sayıda kaynak paylaştınız. Ben, emeği geçen herkese teşekkür ederim. Kaynak kuşkusuz önemli yani bu alanda sorumlu olan birisi olarak, çalışan birisi olarak bunların hepsini önemsiyorum fakat bunlar var ama ne kadar uygulanıyor? Rehberlikle ilgili söyleyeyim yani ya bir önceki Bakan yanlış söylüyordu, daha gideli yeni oldu ve "Biz bunu külliyeye verdik; tamam, bitti bu iş." dedi, televizyonda söyledi. Siz de o zaman, o dönem görevde miydiniz onu tam hatırlayamıyorum, sonuçta birlikte düşünüp yapmanız lazım. Bu arada, kişiler önemli değil yani sizden önce kim varsa... Ya o yanlıştı ya şimdi bir yanlış içerisindeyiz demektir ya da hiç hesap kitap yapılmamıştı yani böyle bir duruma karşı karşıyayız. Çok katılıyorum, rehberler çok önemli yani öğrencilerin en yakın olduğu gruplar arasında onlar var.

Bir şeyi özel sorumlu buluyorum Hocam, sizi eleştirmek için söylüyorum, dediniz ki: "Çok iyi sayılar, çok yüksek sayılar." Tam da yerinde not aldım, 48.500 çocuk gelişen materyallerden yararlanmış. E, iyi tabii yani Finlandiya'ysa -Sayın Bakan yakın takip ediyor Finlandiya'yı- 48.500 sayısı iyidir; iyi de 19 milyon öğrenci var yani. Sizin bunu biraz önce iyi niyetle söylediğinizin farkındayım ama var mı? Var. Yani efendim, 12.099 kursiyere kadına yönelik şiddet ve aile içi şiddetin önlenmesi kursu verilmiş, nereden baksanız herhâlde anne sayısı, veli sayısı Türkiye'de 10 milyondan aşağı değildir yani, öyle söyleyeyim, şu anda ben rakama hâkim değil. Kendinizle mutlu olmanızı doğru bulmuyorum, o anlamda. Kendinizle mutlu olamazsınız yani, eğer 48.500 kişi bundan yararlanmışsa, 19 milyon kişi varsa; bu, e, vardır yani, güzel bir sunum için iyi bir şey.

Bu arada sizinle konuştuğumuz konuları sizden önce gelen bakanlıklarla da konuştuk. Elbette, bu bir para meselesidir, bütçe meselesidir, bunlara hiçbir itirazım yok ama sizden önce Sağlık Bakanlığı geldi buraya; Türkiye'de çocuk ve ergen psikiyatri yatağı olmayan şehirlerin bir kısmını sayayım mı size? Kahramanmaraş, Hatay, Adıyaman, Malatya.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Mardin.

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) - Mardin. Ya, buralarda deprem oldu yani anlatabiliyor muyum? Vekilim, şey anlamında söylüyorum: Burada deprem oldu hani bir yerde, bir yatak lazımsa muhtemelen bu travmatik deneyimin yaşandığı yerde olması lazım. Yani, sadece sizin Bakanlığınızı...

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Öncelikli olması lazım.

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) - Öncelikli olması lazım. Dolayısıyla, buralarda çok sorun var.

Şimdi, ben bunları bu sizin sunumunuzdan devam ettiririm ama devam ettirmeyeceğim, başka bir yere geleceğim. Şimdi, bir, okul kazaları ve doğal afetler. Türkiye genelinde, 2020 yılından günümüze, yıllar bazında okullarda kaç kaza meydana gelmiş? Bu kazalara ilişkin elde edilen veriler neler? Bunları paylaşmamız lazım ki sorunu görelim. Okul kazalarını önlemeye yönelik alınan mevcut önlemler neler? Bu ülkede üzerine lavabo düştüğü için ölen çocuk var, lavabo düştüğü için ölen çocuklar var. Denetim meselesi, maalesef, müfettişlik sisteminde alınan karar nedeniyle, bana göre tarumar edildiği için, okullar yeterince denetlenemiyor. Türkiye'de kamuya bağlı olan, bildiğim kadarıyla 65 bin civarında, toplamda 71 bin okul var. Yok, efendim "Var." diyorsanız, o zaman "Türkiye'deki her okula yılda bir kez müfettiş gidiyor." dersiniz, ben buna bakarım. Ki müfettişlik sisteminde sadece binaya, çatıya, işiğe bakmalarını da doğru bulmuyorum da yani işin esası müfettişler eğitim kalitesine bakmalılar ama kırk yılın başı gidilen bir hâlde okullar. Bir müfettiş yılda 10-12 tane okula gittiği zaman çok sayıda gitmiş sayıyorlar kendilerini, bunu da biliyoruz.

Olası okul ve yurt yangınlarına karşı ne tedbirler alıyoruz? Aladağ'da çocuklarımız öldü, değil mi? Ben iddiayla söylüyorum: Bolu'da 36 çocuğumuz öldü, bu sene okula, ikinci döneme başlayamadılar, karne hediyesi olarak gitmişlerdi. Çok üzülerek söylüyorum, buraya da geçsin diye söylüyorum: Allah göstermesin, Türkiye'de bir okul yangını olursa çocuklarımızdan çok büyük kaybımız olur çünkü biliyoruz ki okullarımızın önemli bir kısmında yangın merdiveni bile yok, yok ve bu bir acil tedbir değilse ne tedbir olacaktır? Okullardaki yangın ekipman, malmaze eksikliği nedir, nasıl yapılacak? Ha, bu arada bunlara para olduğunu düşünüyorum, orasını size yönelik söylemem, orayı vekillere yönelik söylerim. Bu ülkede, Türkiye'de bu sene almama kararı verdiğimiz vergi 701 milyar lira dolayısıyla para var yani para yok diye değil.

Başka bir şey söyleyeyim: Okullarda kaç sağlık personeli çalışıyor? Bin, 2 bin, 3 bin öğrencisi olan okullar var, şûra kararları var; 2021 yılında yapılan 20. Şûra'da alınan tavsiye kararlarının 52'nci maddesi diyor ki: "Uzman kütüphaneci, sağlık personeli, hemşire, teknik eleman, temizlik, güvenlik personeli istihdam edilmelidir." Şimdi, bunu istihdam etmediğimiz için, mesela, Sibel Turan Hoca öldü, müdür yardımcısıydı, çıktı yukarı, bir şey asmaya çalışıyordu, öldü. Sibel Turan'ı biz öldürdük, biz okullara teknik personel almadığımız için, yukarıya tırmanmak zorunda kaldığı için öldü. Miray Arslan'ı biz öldürdük, 6 yaşındaki çocuğu. "Biz" diyorum, "siz" demiyorum, bakın "biz" diyorum. Miray Arslan niye öldü? Okul bahçesine girmemesi gereken öğretmen araçları... Ki bu bile Türkiye'de tek başına bir tedbir olabilir; okul müdürlerinin, öğretmenlerinin araçlarının okul bahçelerine girmemesi bile bir tedbir olabilir. O 6 yaşındaki çocuk okula geldiği ilk iki gün içerisinde maalesef öldü. Ben dün de Mecliste şiddetle ilgili bir konuşma yaptım İYİ Partinin önergesi üzerine. Ya, ben kendi çocuğuma bakıyorum, geceleri kokluyorum; birisi benim çocuğumu 6 yaşında okulda öldürse alayınızı öldürürüm, bir tane bırakmam yani. Şimdi böyle bir dünya olmaz. Bu sene 242 bin çocuk mağdur olmuş, 173 bin çocuk da suça sürüklenmiş. Şimdi, ülkedeki durum bu, ülkedeki durum bu. Dolayısıyla bu çocuklar bize emanet.

Mesleki ve teknik eğitim... Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdür Yardımcımız aramızda değil mi? Bu ülkede, Sayın Genel Müdür Yardımcım 12 çocuk öldü "MESEM" denilen icat yüzünden. 5.100 lira maaşla çocuklar çalışsın diye aileleri gönderiyor, ülkenin sermayesi de tutturmuş "Bize çırak verin de çırak verin." Sonra da Almanya'yı örnek verirler sanki Almanya'da 12 yaşında Hans, Gunther Mercedes'in altında çıraklık yapıyormuş gibi. Haftada dört gün çalışmaları gerekiyormuş, nasıl bir okulsu. Yani Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı böyle bir program başlatsa olabilir belki; dört gün işte, bir gün okulda falan. Millî Eğitim Bakanlığı böyle bir şey başlatabiliyor, hayal ediyor bunu, böyle bir okul sistemi var; dört gün işe gideceklermiş, bir gün okula gideceklermiş. Defalarca söyledim, Alperen Enes Ural cumartesi günü öldü; normalde sizin bu teknik sunumlarınızın hiçbirinde görülmez, cumartesi çalışmaması gerekiyor ama çalışıyordu, çalışmak zorunda çünkü iş yeri ona "Ben çikarıyorum." dediği anda o çocuklar işsiz. O çocuğun ailesi için de 5.100 lira önemli bir para, çocuğun meslek öğrenmesi -tırnak içinde- önemli bir şey. Dolayısıyla biz burada, çocuğun şiddet, ihmal, istismardan korunmasında Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürünün sunumunu bile dinleyemedik. Şimdi, burada 12 çocuk ölüyor. Ben size daha kötüsünü söyleyeyim mi? Soma'da davaya gittim, gitmeye çalışıyorum, aynı gün İl Millî Eğitim Müdürü Soma'daydı, davaya gelmedi ve Millî Eğitim Bakanlığının hiçbir birimi MESEM'de ölen çocukların davalarına gitmiyor. Neden gitmiyorsunuz anlamıyorum ben. Başka bir şey söyleyeyim: Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ki hangi alanda olursa olsun 0-18 yaş grubundaki çocuklar Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına emanettir, bu davalara gitmiyor. Bu çocuklar iş yapıyorlar -aynı zamanda çünkü Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı da bu işin bir parçası- ya bir çocuk işçi ölmüş, onlar da davalara gitmiyorlar. 12 çocuk öldü, bu 12 çocuk birisinin kuzusuydu, öldüler ve hiçbir şey değişmiyor, devam ediyor, MESEM'ler olduğu gibi devam ediyor. Ben bunu duymak isterim mesela ve yüz binlerce kaza var bu arada, ölmeyip canını kurtaranlar var. Burada hayatını kaybeden çocuklar var. Bu arada Millî Eğitim Bakanlığına soru önergesi veriliyor. Şimdi detayına girmeyeceğim. Bizim partimizden 2 vekil soru önergesi verip soruyor, diyor ki: "MESEM'lerde kaç kişi öldü?" Millî Eğitim Bakanlığı iki ay arayla birbirinden ayrı 2 tane cevap veriyor; bir tanesi diyor ki: "Hiç ölmedi." Öyle kendi kendinize üzülme diyor. Bir tanesine de sayının üçte 1'i bir sayı veriyor. Şimdi, orada duyurmak istediğim şey bu. Yani eğer ölenlerin sayısını bile doğru veremiyorsak, takip etmiyorsak yeni ölümler bizi bekliyor demektir.

2020 yılından bu yana, günümüze okullarda öğrenci ve öğretmenlere yönelik -vekilim de sordu- kaç şiddet olayı yaşanmış, kaç idari soruşturma açılmış, kaç olay adli mercilere yansımış? Şimdi, bununla ilgili size bir şey söyleyeyim. Mesela tebrik ediyorum Bakanlığımızı, gerçekten tebrik ediyorum; şiddet faili okul müdürümüzü bu ay siz İlçe Millî Eğitim Müdürü yaptınız, harika bir adam(!) Üstelik de böyle iyi bir okulda, Tevfik İleri İmam Hatip Lisesinde görevli yani göz önünde olan bir okul. 2016'da okuldan kaçtıkları gerekçesiyle odasına çağırdığı 13 yaşındaki 5 çocuğu dövüyor. İfadesinde diyor ki: "Dövdüm ama kötü dövmedim." Sonra şiddet faili bu okul müdürü Türkiye Cumhuriyeti topraklarında hiç ilçe millî eğitim müdürü olacak kimse kalmadığı için Ankara'nın göbeğinde bu ay Yenimahalle İlçe Millî Eğitim Müdürü yapıldı, tebrik ediyorum karar veren arkadaşları(!) Ya da başka bir şey söyleyeyim. Bunları duyunca canınız sıkılıyor da biz de duyunca deliriyoruz yani.

Ya da başka bir şey söyleyeyim: Ensar Vakfı davasında hakkında soruşturma açılan kişi Şanlıurfa İl Millî Eğitim Müdürü oldu. Olacak iş mi ya? Ensar Vakfı meselesiyle ilgili bu Mecliste -bakanlarımız, değil mi- soruşturma açıldı, oylamalar yapıldı, bir şeyler... Yani en azından insan "Ya, bu hoca suçlu suçsuz, şöyledir böyledir ama en azından biz bunu İl Millî Eğitim Müdürü yapmayalım bari, insanları daha da delirtmeyelim." falan demesi lazım. İl Millî Eğitim Müdürü oldu.

12 suçtan kaydı olan kişi okulda güvenlikçi oldu. 12 suçtan kaydı var adamın, güvenlikçi oldu. Neden oldu? Çünkü biz güvenlikçi atayamıyoruz. Ben bu soruyu kendime, vekillerime, Sayın Cumhurbaşkanı olsun herkese soruyorum, net söyleyeyim: Mesleki Eğitim Genel Müdürlüğünün ya da diğer genel müdürlüklerin illerde birimleri var değil mi? İlçe Millî Eğitim Müdürlükleri var, kapısında güvenlikçi var mı? Var. Çok güzel bir şey söyledi Mustafa Hocam, dedi ki: "En çok korunan insanların çocuklar olması lazım." Okulların kapısına bir güvenlikçi koymayı beceremeyen sistem bizi korumak için güvenlikçi koymuş, bizi koruyor, beni koruyor, sizi koruyor, ilçe şube müdürünü koruyor, tapu müdürünü koruyor, kadastro müdürünü koruyor ama okulların kapısına güvenlikçi koyamamış. İlk yapmamız gereken işlerden bir tanesi bu değil mi?

Okulda güvenlikçi olsaydı Miray Arslan bugün ölmemiş olurdu. Miray Arslan okulda güvenlikçi olmadığı için, giriş çıkış planları doğru yapılmadığı için, iş sağlığı ve güvenliği, kaza önleme tedbirleri doğru alınmadığı için öldü. Bu Komisyon bunun için

var yoksa şiddet şudur, ihmal budur, kusur budur, kitaplarımız şunlardır değil Hocam. Çok saygı duyuyorum yaptığınız işlere, bu ayrı bir şey ama biz ölenler niye ölüyor diye bakıyoruz meseleye.

İzmir'de temizlik görevlisi 8 yaşındaki çocuğu okulda taciz etti. Neden? Sayın Bakan kızıyor ama 2 Eylülde okullar açıldı, 19 Eylülde Sayın Bakanın demeci var, diyor ki: "120 bin personel alacağız." Ya, on yedi gün önce okullar açılmış. Şimdi, öyle kimi bulursan alırsan gibi acil durum olursa ve 8 bin lira maaşla adam çalıştırmaya kalkarsan onun içine sızar ya, hain sızar yani, çocuk tacizcisi de tecavüzcüsü de sızar. Bu arada diyeceksiniz ki: "Muhalefet partisi milletvekilisiniz, tabii, böyle söylemek kolay." Ben temmuzda uyardım. 18 Temmuz Ankara meydanda, orada konuşmalarım var. Okullar temizlenemeyecek dedim. Eylül ayında personel mi alınır? Ve bugün Millî Eğitim Bakanlığı olarak söylediğiniz rakamları da söyleyeyim. Diyorsunuz ki: "Bizim müstahdemlerimiz var efendim, o kadar da dert etmeyin. Bu müstahdemler okulları temizliyor." Ben de diyorum ki: Yok, sizin müstahdem kadrosunda görülen insanların çoğu -eğer çalışmıyor olsa maaş hak edişleri yapılmıyor bazı yerlerde, idari personel yok, okul kayıtları alınamıyor çünkü artık onların önemli bir kısmı ya şoför olmuş ya idari personel olmuş- o tarafa gitmişler, okul mokul temizledikleri yok yani sizin bizim çocukluğumuzdaki o müstahdemlerden çok azı kaldı okullarda. Part time, ayda 8 bin lira maaşla falan insan çalıştırabileceğimizi düşündüğümüz bir sistemimiz var İŞKUR'dan.

Başka güzel bir şey daha söyleyeyim şiddet, ihmal, istismarla ilgili, Türkiye'ye yansıyan bir arkadaşınız var, çok yetenekli birisi dedi ki -söylediği bütün siyasi şeyleri bir kenara koyuyorum- Bursa'da "İşte biz öğrencilere baskı yaparız. Herkes buraya başını örterek girecek." falan fısıktı. Ondan sonra yol buldu, girdi, okul müdürünün kapısını kırdı Türkiye'nin gözünün önünde. Peki ne yaptı Millî Eğitim Bakanlığı? Ya, Millî Eğitim Bakanlığı maaş ödüllendirmesi yaptı, kapıyı iyi kıramadınız, öbür müdür yardımcılarının kapısını da kırın diye. Şimdi söyleyeceğim şey şu: Siz şiddet uygulayan insanları İlçe Millî Eğitim Müdürü, İl Millî Eğitim Müdürü yaparsanız; kapıyı kırana maaş taltifi falan verirsiniz bu insanların anladıkları tek şey bu olur. Ülke zaten aşırı kutuplaşmış, herkes bir yerden birbirine ateş ediyor ama olan kime oluyor? Yoksul ailelerin çocuklarına oluyor, olan bu çocukların kaybına oluyor ve Millî Eğitim Bakanlığı -açıkça eleştiriyorum- bunların davalarına bile gitmiyor.

Son olarak şu da söyleyeyim: ÇEDES kapsamında okullardan çok sayıda itirazlar geliyor değil mi? Sayın Bakan bayılıyor ÇEDES'e "Tarikatları, cemaatleri sivil toplum örgütü kabul ediyoruz." falan diyor. Bence dünya tarihine geçmiş talihsiz bir açıklaması da geçen yıl bütçe konuşmasıdır. Dedi ki: "Onlar sayesinde -kayıtları var Mecliste, bakarsınız- çocuklar dağa gitmeyecek." Ben 1,2 milyon öğretmeni ve onların bu üst yöneticilerine bundan daha büyük bir hakaret duymadım. Yani diyor ki: Bizim 1,2 milyon öğretmenimiz çocukların dağa gitmesini engelleyemiyor; bu okullara giden, kerameti kendinden menkul tarikatlar, cemaatler -şimdi Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürümüz de var- Ülkü Ocakları onlara doğru insan olmayı öğretecekmiş.

Sayın Müdürüm, ben Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkan Yardımcısıyım, benim gençlik kollarım 1953'te kuruldu, Cumhuriyet Halk Partisi Gençlik Kolları kurulduğunda MHP yoktu, AK PARTİ yoktu, hiçbir yoktu; sen benim gençlik kollarımla bir protokol imzalamaya kalksan ben sana derim ki: "Galiba bir sıkıntı var, böyle bir şey olamaz." Ülkü Ocakları bir siyasal harekettir. Siz bu insanlarla eğitim kurumlarına girmek üzere bir protokol imzalarsınız. Ne öğretecekler? Benim arkadaşlarım, sosyal demokrat insanlar ya da başka siyasi partilerin sosyalistleri, muhafazakârları, diğerleri, Akıncılar, AK Gençlik, hepimiz mi gelelim okullara, anlatalım mı hepimiz? Herkes kendine göre birini mi anlatsın? Peki, o şiddet nereden çıkacak? O Ülkü Ocaklarının girdiği okullarda aynı fikirde olmayan çocuklar var; olacak, kavga çıkacak yani normal, siyasi birilerini okula sokarsanız. Sonra burada anlatıyoruz; şiddet, ihmal, istismar; şu önlemleri aldık, bu önlemleri aldık.

Ben hizmeti geçen herkese teşekkür ederim. Çünkü siz siyasilerin çizdiği yolda, elinizden geldiğince meslek ahlakıyla, bilimsel bilgiyle bir şey yapmaya çalışıyorsunuz, buna bir itirazım yok ama bu gidilen yol, yol değil. Burada çok sayıda soru var, soruları da sordum. MESEM'lerle ilgili onlarca soru var.

Sayın Başkanım, herkesin sabrına da sığınarak son iki dakikamı da şöyle kullanmak isterim. Ben, bu, Meclisin kayıtlarına geçsin diye düşünüyorum çünkü hayatlarının başında ölmüş çocuklar var, unuttuk biz onları. Mesela Somali maden işçileri çok ayıp ettiler, 301 kişi ölünce -hepsi- büyük bir dava hâline geldiler(!) Ondan sonra Amasra'da mamasrada, orada burada 20 kişi, 10 kişi, 15 kişi öldüler, bir kısmı hâlâ iliç'te toprak altında, nerede oldukları belli değil, kimsenin derdi değil ama 301 kişi ölünce büyük ayıp ettiler bize yani bir problem oldu, birtakım şeyler oldu(!) Sayılarla bakıyoruz acının büyüklüğüne.

16 yaşındaki Zekai Dikici 2023'te öldü. Bu kayıtlara girsin diye söylüyorum. 17 yaşındaki Ulaş Dumlulu MESEM öğrencisiydi öldü, 15 yaşındaki Ömer Çakar öldü, 14 yaşındaki Arda Tonbul öldü, 15 yaşındaki Erol Can Yavuz öldü, 17 yaşındaki Murat Can Eryılmaz öldü, 17 yaşındaki Alperen Enes Ural öldü. 15 yaşındaki Alperen Kocayavuz öldü, 16 yaşındaki Eren Dağ öldü, 14 yaşındaki Muammer Samet Karaoluk öldü, 17 yaşındaki Yunus Emre Küçükuzun öldü, 14 yaşındaki Efe Varan Kazancı öldü; onlar öldü ama onlar ölmediler, onları biz öldürdük.

Peki, basit bir soru sorayım: Dünyanın her medeni ülkesinde böyle bir olay yaşandığı zaman kamu personeli ya da ilgili siyasiler istifa eder. Siyasiler istifa eder, kamu personeli de açıklama yapar. Millî Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğünde Genel Müdür ve altındaki yönetime bir tek soruşturma açılmış mı 14 kişinin öldüğü yerde? Sizi kızdırmak için söylemiyorum. Bu çocukların sorumluluğunu biz almadığımız sürece kim alacak? Dolayısıyla bugün buraya, elbette ki yayınlarınız çok kıymetli, onu duymak için geldik ama size çok somut olaylarla ilgili işler söylüyoruz. Bunlar böyle devam ettiği sürece biz bu ölümleri engelleyemeyiz ve çok açık söylüyorum: Ölen her çocuk bir annenin, babanın kuzusudur, top oynadığı, kokladığı yavrusudur; biz bunu kaçırdığımız müddetçe bu ülkeyi düzeltme şansımız yok.

Biraz uzun oldu, özür dilerim ama önemli.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar, yirmi dakika ara vereceğiz, yoklama varmış.

Kapanma Saati: 16.27

İKİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 16.48
BAŞKAN: Cengiz AYDOĞDU (Aksaray)
BAŞKAN VEKİLİ: Radiye Sezer KATIRCIOĞLU (Kocaeli)
SÖZCÜ: Nazım ELMAS (Giresun)
KÂTİP: Pelin YILIK (Çankırı)
----- 0 -----

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Başlayalım mı arkadaşlar?

Beritan Hanım, buyurun.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Şimdi, ben de öncelikle sunum yapanları, Bakanlıktan gelenleri, değerli milletvekillerini, Sayın Başkanı selamlıyorum.

Benden önceki vekil arkadaşlarımın konuştuğu her şeye katılıyorum, bütün eleştirilerde ortaklaşıyorum ve söylediklerini tekrar etmemek üzere bir konuşma yapmak istiyorum.

Ben de birkaç eleştiriyle başlamak istiyorum. İlk meselemiz, okullaşma oranlarının artırılmasıyla ilgili meselede çok anne temelli bir yaklaşımla yaklaştınız. Anneyi merkeze koyan ve annenin okullaşma sürecine olan katkısından bahsettiniz fakat ben bu meselenin bu kadar anne temelli, kadın temelli, kadın-çocuk temelli ilerliyor olmasını çok cinsiyetçi buluyorum. Öncelikle bu kafanın değişmesi gerektiğini düşünüyorum çünkü eğer literatüre de bakacak olursak babalarıyla vakit geçiren çocukların akademik başarılarının yüksek olduğuna dair çalışmaları görürüz. Bu noktada bize düşen şey: Bu cinsiyetçi, katmerleşmiş cinsiyetçi yapıyı güçlendirmek değil, babaları da sürece dâhil eden projeler, babaları da sürece dâhil eden çalışmalar yapmaktır.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Babaların bir kadın tarafından savunuluyor olması... Tebrik ediyorum sizi.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Ben teşekkür ediyorum, çok sağ olun, çok teşekkür ediyorum.

Bu sebeple, "haydi babalar çocuklarla okula", "haydi babalar çocuklarla ilgilenmeye" gibi programlar yapabilirsiniz çünkü babanın rolü burada çok çok önemli diyebiliriz.

Bir diğer mesele ise: Şimdi, Türkiye Maarif Modeli'nden bahsettiniz. Ben, böyle bir çocuğa yönelik şiddetin ve suçun konuşulduğu bir Komisyon'da Türkiye Maarif Modeli gibi çocuğa karşı suç işleyen bir modelin konuşuluyor olmasını talihsiz buluyorum çünkü bu model pek çok anlamda bizim eleştirdiğimiz, bizim mutabık olmadığımız ve çocuklara yönelik etkisinin uzun vadede, zararlarının ancak uzun vadede anlaşılacağı bir mesele. Ben bugün isterdim ki "Biz çocuğa yönelik şiddeti okullarda nasıl engelleyebiliriz?"in projelerini, şimdiye kadarki yapılmışlarını... Tabii, konuştuğumuz şeyler de oldu, yaptığınız şeyler için emeğinize sağlık fakat Türkiye Maarif Modeli ne yazık ki çocuklara yönelik o kadar da iyi şeyler vadetmeyen bir model. Bir kere, temellendirdiğiniz sağlıklı bir kişilik yapısı vardı Türkiye Maarif Modeli içerisinde, dediniz ki: "Bir çocuğun sağlıklı bir kişilik yapısına sahip olması için birtakım komponentleri var ve bu komponentlerden biri işte, millî ve manevî değerlerin dikkate alındığı, köklerden geleceğe vurgunun yapıldığı..." gibi birtakım komponentler sundunuz. Peki, ben size soruyorum: Millî ve manevî değerlerin dikkate alındığı Türkiye Maarif Modeli'nde mesela Alevî çocukların da manevî değerlerini dikkate alıyor musunuz? Ya da Süryani çocukların ya da Kürt çocuklarının manevî değerlerini de dikkate alıyor musunuz? Kök değerlerden bahsediyorsunuz, e, kök değerler içerisinde, mesela Ahmed-i, Hani var mı? Fakiye Teyran var mı? Ya da Baba Tahir-i Üryan var mı? Düzgün Baba var mı? Sormak istiyorum, bizim kök değerlerimiz... Çünkü Türkiye bir cennet, bir bahçe, halklar bahçesi. Her halktan insan var. E, madem sağlıklı kişilik için bizim kök değerlerimize ihtiyacımız var, o zaman neden biz Ahmed-i Hani'yi çocuklarımıza anlatamıyoruz? Niye Düzgün Baba'yı anlatamıyoruz? Bütün değerlerimizi neden müfredatın içerisinde toplayamıyoruz. Ha, bence toplanmaması gerekir hiçbir değer. Ama eğer bir değerden bahsedip diğerinden bahsetmiyorsak o zaman sağlıklı kişilik yapısına biz hizmet etmiyoruz. E, bu neye sebep oluyor? Çocuğun ihmal ve istismarını arttırdığını söylediniz. O zaman biz temelde bir şeyleri yanlış yapıyoruz diye vurgulamak istiyorum.

Şimdi, bir başka mesele: Siz şiddetin yordayıcılarından bahsettiniz. Şiddetin yordayıcıları konusunda size katılıyorum. Şiddet döngüsü konusundaki yaklaşımınıza da çok katılıyorum yani şiddetin şiddeti doğurduğunu, şiddeti şiddet gören kişilerin, istismara uğramış kişilerin... Bunu bilindik... Ya, her zaman bilinen, en doğrusu değildir. Bilinen, güvenli olan ne yazık ki bazen kötü davranışlar da olabiliyor ve bu, bu noktaya bizi sürüklüyor olabilir. Bu bakış açısına ben katılıyorum, şiddet yordayıcılarını araştırıyor olmanızı da gerçekten çok keyifle dinledim o kısmı. Bir komponent daha eklemek istiyorum ama bu şiddetin yordayıcıları meselesinde. Şiddet ve toplum, makro sistem içerisinde bir çocuğun sosyolojiden, toplumdan bağımsız olmadığını gösterir. Eğer biz siyasetimizin dilini kurarken, iktidar siyasetin dilini kurarken nefret suçu üretiyorsa, kadına yönelik nefret suçu, mülteciye yönelik nefret suçu, farklılıklara yönelik bir ayrımcı söylem üretiyorsa biz bunun yansımalarını okuldan görüyoruz. Nereden biliyorum? Söyleyeyim: Ben çocuklarla, mülteci çocuklarla çalışırken psikolog olarak, ne zaman ki mültecilere yönelik iktidarda bir şiddet söylemi ya da muhalefette bir şiddet söylemi olsa çocuklar okullarda daha çok akran zorbalığına maruz kalıyordu. Dolayısıyla, bizim barışın dilini inşa etmemiz, bizim en başta siyasetin, en başta yetişkinlerin ortak yaşamı, birlikte yaşamı inşa etme noktasında değerli adımların atıldığı bugünde, bunu sahiplenmesi, güçlendirmesi, barışı en çok da çocuklar için var etmesi gerekiyor. Çünkü şiddet birbirini doğurur, şiddet birbirini var eder. Bizler çatıştıkça, bizler barışı inşa edemedikçe ne yazık ki, bunu çocuklardan da bekleyemeyiz.

Okulların güvenli bir yer olduğunu söylediniz ve dediniz ki: "Okullar güvenli ama başka etmenler var, çocuklar bu yüzden şiddeti öğreniyorlar." Okullar güvenli değil. Ne yazık ki, okullar güvenli değil. Okulların kapısının önünde uyuşturucu satılıyor. Bakın, sizi götürülebilirim yani. Gözümle gördüğüm, ihbar ettiğimiz, bir şeyin yapılmadığı durumlar var yani uyuşturucuyla... En başta okulların güvenli bir hâle gelmesi için Sayın Vekilim önerdi, güvenliğin sağlanması gerekir, okul kapılarında uyuşturucunun satılmıyor olması gerekir. Akran zorbalığı, bir kere okulların güvenliğini en çok tehdit eden meselelerden biri. Okul içi şiddet diye bir gerçeklik var. Akran zorbalığı bugün çocuklardaki ruh sağlığı bozukluklarının en birinci etmenlerinden biri. Dolayısıyla, biz okullarda hem güvenliğe dair hem akran zorbalığına dair hem okul içi şiddete dair sizin çalışmalarınızı merak ediyoruz. Bu arada, Türkiye'de okula katılımın artırılması için Şartlı Nakit Transferinin Etkisinin Güçlendirilmesi Projesi'nden bahsettiniz, 14 ilde olduğunu söylediniz. Ben bu illeri de merak ediyorum, sormak istiyorum. Zaten 19 milyon öğrenci olduğundan ve bu rakamların yetersiz olduğundan bahsetti, geliştirilmesi gerektiğinin vurgusunu da bir kez daha yapmak istiyorum. Bir de ÇEDES Projesi'nden sorumlu müdürlükler de burada Hayat Boyu Öğrenme, Ortaöğretim Genel Müdürlüğüyle ilgili müdürlükten arkadaşlarımız da burada. ÇEDES'le ilgili pek çok şeyden bahsedildi. Ben, ÇEDES projelerinin, çocuklara, okullara Ülkü Ocaklarını ya da okullara imamaları, tarikatları, cemaatleri değil, Türk Psikologlar Derneğini, TODAP'ı, DER-MEZ'i, Psikolojik Danışmanlar Derneğini, çocuklarla çalışan, çocukların gelişimi için çalışan derneklerle, kurumlarla ortaklaşması gerektiğini düşünüyorum çünkü okullar, eğitim, siyasal şeyler değil, siyasal yapılar değil ve orayı siyasileştirmek, hiçbirimizin işine yaramayacak şeyler, ne çocukların işine yarayacak ne bizim işimize yarayacak şeyler. Dolayısıyla, olabildiğince oraları bağımsız, tarafsız, pedagojiye uygun bir şekilde donatmamız gerekiyor. ÇEDES Projesi'ni çok konuştuk yani çok fazla şey de söylendi,

ekstra bir şey söyleyip boğmak istemiyorum ama ÇEDES Projesi yıllar sonra, hem MESEM hem ÇEDES yıllar sonra, işte, çocuğa karşı işlenmiş suçlar içerisinde girebilecek kadar ciddi unsurları içerisinde barındırıyor. MESEM'lerden bahsetti Suat Hocam, detaylı girmek istemiyorum.

Kabaca söyleyeceklerim bunlar ama şunu da ekleyeyim: Sizin verilerinize göre, 2023 yılında bir rehber öğretmen ortalama 500 ila 700 öğrenciye hizmet ettiği söyleniyor. Ben size soruyorum sadece, siz bir psikolojik danışman olarak: Ya, bu mümkün mü? Yani bu, o psikolojik danışmanın 700 ya da 500 öğrenciye hizmet veriyor olması mümkün değil. Yani bu insani değil, bu ahlaki değil, bu vicdani değil ve bir de artan imtihan oranlarından bahsediyoruz. Bakın, biz ÇİM ziyareti yaptık, daha önceki ÇİM ziyaretlerinde de bu mesele ortaya çıktı. ÇİM'e en çok başvuru okulların açıldığı zamanda yapılıyor. Niye? Çünkü orada rehber öğretmenler var ve çocukların oradaki özel hayatlarına, gelişimlerine, yaşadıklarına dair veri alabiliyorlar. Dolayısıyla rehber öğretmenler çok kritik bir noktada duruyor. Bir proje vardı, okul ve sınıf öğretmenlerinin de... Bahsetmişti Vekilimiz, AKP Vekilimiz, bir kadın arkadaşım. O proje önemli bir proje, dinlemek, duymak da istiyoruz burada fakat acilen bir şeylerin yapılması gerekiyor. Biz Bolu gibi "çocuk katliamı" olarak nitelendirilebileceğimiz bir felaketten geçtik. O bir çocuk katliamıydı çünkü sömestirdeydi çünkü okulların tatil olduğu dönemdeydi çünkü çocuklar orada belki de bütün okul yoğunluğunu, stresini atmak için oradaydı ve yarısı çocuk olan kayıplar yaşadık. Dolayısıyla, buna yönelik okullarda bir çalışma başlatıldı ama böyle, ölümü anlatan, normalliğini anlatan konuşmaların çıktığı videoları da izledik. Dolayısıyla, Bolu depremi için sizlerin bir çalışması var, onu da dinlemek isteriz, neler yaptınız? Ama afet bölgelerine de buradan geçiş yapayım. Afet bölgelerinde okullaşma oranı çok düştü. Kız çocuklarının erken evliliği çok yükseldi, erkek çocuklarının işçileştirilmesi arttı. Dolayısıyla, afet bölgelerinde Millî Eğitim Bakanlığının üzerine düşen çok ciddi yükler var, çok ciddi görevler var. Bu noktada ne aşamadayız deprem bölgeleriyle ilgili? Onu da sormak istiyorum ve teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Biz teşekkür ederiz.

Buyurun Nevroz Hanım.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Ben de herkesi selamlıyorum.

Bu Araştırma Komisyonunun üyesi değilim ama dışarıdan takip etmeye çalışıyorum.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Hoş geldiniz.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - En azından bugünkü sunum için hem gelen yetkililere hem de vekillere teşekkür ediyorum.

Açıkçası vekillerimiz okulların siyasileşmemesi gerektiğini söyledi ama nasıl bir siyasileşme gerçekleşiyor? Millî Eğitimin protokol yaptığı, iş birliği yaptığı kurumlar bugün Bilal Erdoğan'ın yöneticisi olduğu TÜRGEV ya da TÜGVA gibi ya da Kasım 2024'te HÜDA PAR'a yakınlığıyla bilinen Peygamber Sevdalıları Vakfı gibi ya da işte, Ülkü Ocakları gibi aslında siyasileşme değil iktidar yanlı siyasileşme ve yönlendirme olarak ifade edilir çünkü "siyasileşme" deyince sanki tüm farklı siyasi partilerin etkisi ya da güdümü oluşuyor diye değil. İktidarın bu ilgili bakanlıkları yöneten, karar verici olan, çocukları korumakla yükümlü olan tüm bu politikalara karar verici ve uygulayıcı olan, bunun siyasi ve uygulayıcısını temsil edenler tarafından yapılması hem siyasileşmesine olan tavır hem de bunun geri plandaki dolaylı etkilerini de yaratıyor.

Okullaşmayla ilgili oranlar verildi, ben daha önce de birkaç yerde ifade etmiştim; okulu bırakan, özellikle ilkokulundan ortaokula geçen çocukların kaçının tarikatlara, cemaatlara gidip buralarda eğitim aldığına dair bir araştırma var mı? Özellikle bu ÇEDES Projesi'yle Diyanet eliyle, içinde tarikatların, cemaatlerin de olduğu, buralarda yapılan eğitimlerden sonra bunların etkileri öngörülebilir mi, bu konuda bir tutum ya da bir tedbir olacak mı? Evet, siyasi propaganda alanı olmadığı gibi siyasi iktidarın da kendi propagandasını yaydığı nesiller yetiştireceği alanlar olmamalı.

Ben istismarla ilgili özgün bir şeyi anlatacağım, aynı zamanda bir hukukçu olduğum için söyleyeceğim. Evet, hem kamu personelinin suçu bildirme yükümlülüğü var hem sizlerin kimi genelgeleriniz ya da okullara gönderdiğiniz bildirimler var. Sadece rehberlik öğretmenleri için değil aslında tüm öğretmenler için mevcut durum olduğu gibi yerinde duruyor ancak birçok öğretmende -rehber öğretmeninden sınıf öğretmenine kadar tutalım- bu bildirim ve ihbarla ilgili süreçte bir yeknesaklık yok. Bu bildirim süreçleriyle ilgili Millî Eğitimin göstermiş olduğu tam bir yol haritası da yok, varsa burada türlü türlü konuşalım. Niye? Rehber öğretmenlerin sınıf öğretmenleriyle arasındaki iş birliğinden, bunun çok önemli olduğundan bahsetti vekillerimiz. Rehber öğretmenlerinde kişi başına düşen sayıyı söylediniz ama sınıf öğretmenleri daha çok, bire bir, öğrencilerle daha çok temas kuran, daha fazla bunu görebilecek, fark edebilecek meseleler... Öncelikli olarak bu fark etmeden sonra bildirim meselesi. Mesela, birçok öğretmen şunu söylüyor: Dolaylı ya da doğrudan bir tespit ya da bulgu yani psikolojik etkisi mi, davranışları mı, doğrudan kendisinin söylemesi mi, bu konudaki bildirimin dayanağı olan meselelerde bir kafa karışıklığı var; bu bir. Bildirim olması hâlinde hocanın kendisinin öğrenciyle görüşmesi ya da bunu not alması ya da belli bir görüşme şeyi çıkarmasından ziyade ÇİM'e mi yönlendirmesi gerekir, burada mı bir ön görüşme yapılması gerekir gerekmediği meselesinde tartışma var. İkincisi, bir bildirim usulü var; işte, hoca okul idarecilerine, okul idarecileri il, ilçe millî eğitim müdürlüklerine ve savcılıklara diye giden bir silsile var ama öğretmenlerin bir kısmının, okul idarecilerinin okulun adı çıkacak ya da kendi içerisinde bulunduğu velilerle karşı karşıya gelme sorunu ya da bu suç ailelerden geldiğinde doğrudan ilgili yere bildirmek dışında aileyi uyaran, böyle bir meseleyi doğrudan aileye anlatan böyle yanlış uygulamaları da var veyahut idareciye bildirip idarenin bildirmediği vakalar var ya da şöyle; normalde bu bildirimin savcılığa gitmesi, polise gitmesi ya da bunun yerine Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına bildirimin yeterli olacağını düşünen ve bu bildirimden kaynaklı olarak istismarla ilgili bildirim usulünün hem tespiti hem de ilerleyen süreçlerde, yargısal süreçte de türlü türlü etkileri olduğunu biz görebiliyoruz. Bu meselede öğretmenlerin bunu fark etmesi, anlaması kadar yani bunun artırılması, eğitimlerin artırılması kadar bunun bildirim usulü meselesinde de gerçek bir yöntemsel mesele olmalı, aileye ya da idarecilere bırakan ya da belli prosedürlerle o işi tıkayan bir meselenin üstünü çoktan aşmalı. Bir diğeri, doğrudan Millî Eğitim kadrosunda yer alan öğretmenlerin ya da idarecilerin taraf olduğu istismar vakaları. Maalesef ki bu o kadar sanıldığı kadar az değil, birkaç örnek diğer vekillerimiz tarafından verildi, bir tanesini de ben vereceğim: Cizre Lisesinde 30'dan fazla kız çocuğunu istismar ettiği iddiasıyla hakkında soruşturma açılan Burak Ercan, on üç gün boyunca, bu soruşturma savcılığa iletilmiş olmasına rağmen görevini yapmaya devam etti. Ne zaman ki orada yer alan EĞİTİM SEN yetkilileri, veliler orada bir eylem yapıp İlçe Millî Eğitim Müdürlüğüne tepki gösterdi o zaman bir uzaklaştırma verildi ve daha sonra bu kişi İstanbul'daki bir okulda öğretmen olarak görev yaptı. Neymiş? İşte, dosya yargılanmasında kesin bir hüküm, masumiyet karinesi; doğru, bir hukukçuyum, kabulüm ancak bu kadar istismar vakalarında bir ara tedbir öngörülmesi. Mesela uzaklaştırma üç ay kadar mı, üç artı üç artı üç mü bilmiyorum, prosedürü burada ifade edersiniz ama bu tarz dosyalarda işte, masumiyet karinesi, idari tahkikatın bitmesinin beklenmesi, hani cezai soruşturma uzun sürse de idari soruşturma kısa sürer yaklaşımla devam eden örneklerde nasıl bir prosedür işletiliyor bunun da en azından derinlikli olarak ele alınması gerektiğini ben düşünüyorum.

Yine, bu okullardaki okuldan ayrılan öğrencilerle ilgili işte, ihbar bildirimin yapılmamasına örnek verildi. Hatırlarsınız, Hiranur Vakfı kurucusu Yusuf Ziya Gümüşel'in kızının 6 yaşında evlendirilip yani daha 1'inci sınıftayken alınma vakası vardı ve o olay üzerine çokça gündem oldu bu mesele. Okulların bunun ihbarı kadar bu noktadaki takip meselesi de çok önemli bu yönüyle. Tamam, her okuldan çıkan çocuk için böyle bir şey iddia edilemez, doğrudur ancak böylesi bir ön mekanizmanın olması gerektiği

açık. Okullardaki çocuklar ne MESEM'ler eliyle çocuk cinayetlerine, çıraklık ya da devletin içerisinde bulunduğu ekonomik sistemin mağduriyetini yaşatan, külfetini yüklenen çocuklar ne de ÇEDES ya da başka programlar eliyle Diyanetin insafına bırakılacak çocuklar değil. Bu meselede de tıpkı diğer meseleler gibi ulusal bir stratejik plan geliştirilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Bu konuda geçmiş dönemde çıkan kimi strateji belgeleri, planları var ancak bunların yeterli olmadığı, tam aksine bugün toplumsal çürümeye dediği, kiminin toplumsal yozlaşma dediği bu meselelerin en büyük payını da çocuklar alıyor. Bu yönlü meseleyi ailelere, çocuklara bırakmayan, aslında adaletin, sağlığın, okulun, eğitimin hepsinin içerisinde bulunduğu ve aynı zamanda vekilimizin de ifade ettiği bu alanda uzmanlık ve çalışma yürüten sivil toplumun da bir arada olacağı, tıpkı kanunda ve hepimizin sorumlu olduğu çocuğun üstün yararını gözeterek bir biçimde uygulanabilir, etkin, hızlı, yeterli bir ulusal strateji belgesi çıkarılmalı ve tüm kurumlar bu belge etrafında bu meselede gerçekten bir sorumlulukla hareket etmeli. Sadece klasik propaganda bir dille "çocuklarımız geleceğimiz" meselesinden ifade değil ancak çocukla ilgili yaklaşımımız bugün toplumsal olarak, ileri olarak ifade ettiğimiz tüm politikaları da doğrudan etkiler.

Tekrardan teşekkürler.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Buyurun.

ELVAN IŞIK GEZMİŞ (Giresun) - Teşekkür ediyorum.

Sayın Genel Müdür Yardımcım, değerli bürokratlar; ben de öncelikle sunumunuz için ve çalışmalarınız için teşekkür etmek istiyorum.

Bugünkü konumuz çocuk istismarı, çocuğa yönelik şiddet ve okullarımızı konuşuyoruz elbette Millî Eğitimde. Sunumlar güzel ama şiddet vakaları her geçen gün artıyor, ben bununla ilgili sizlere net sormak istiyorum: Yeterli güvenlik tedbiri alınıyor mu? Güvenlikçi sayımız yeterli mi? Okullarda kamera sistemi var mı? Özellikle öğrenci sayısının fazla olduğu okullarda kamera sistemi olması gerekiyor elbette çocukların kendilerini ifade edebilmeleri ve güvenlikleri açısından; bu sistemler okullarda mevcut mu? Yine, okulda çalışan personellerimiz, zaman zaman geçici statüde alınan personeller, temizlik ya da güvenlik personeli herhangi bir psikolojik ve sosyal testten geçirilerek mi alınıyor, okullarda bu şekilde mi istihdam ediliyor? Yine devam etmek istiyorum. Şimdi bahsederken şöyle bir şeyden bahsedildi: Şiddete uğrayan çocuk, şiddet uygular diye. Göçmen çocuklarımız var, okullarda öğrencilerimiz var, elbette bu çocuklar zor şartlar altında ülkemize geldiler ve zaman zaman ya da yoğun olarak şiddete de maruz kalan öğrenciler var. Bunların bizim okullara kaydı yapıldıktan sonra ya da yapılmadan önce herhangi bir entegrasyon süreci yapıldı mı? Yani bunlar herhangi bir eğitimden ya da bir entegrasyon sürecinden geçirildi mi? Çokça konuştuk, rehberlik ve psikolojik danışman sayısı yeterli değil, elbette yeterli değil çünkü istismardan bahsediyoruz, şiddetten bahsediyoruz. Yeterli olmadığı sayılarla kanıtı iken bu rehber öğretmen sayısı neden artırılmıyor, bu kadar ihtiyaç varken "manevi danışman" adı altında kişiler neden istihdam ediliyor, acaba yeterli mi bulmuyorsunuz? Bu rehberlik ve psikolojik danışmanlık eğitimi almış kişiler varken çocuklarımız, gençlerimiz dertlerini ya da uğradıkları herhangi bir sorunu bunlara anlatmaları gerekirken bugün KYK yurtlarında maalesef rehberlik ve psikolojik danışman yok ama manevi danışmanlar var. Bunun sebebi nedir yani diğer eksikliği tamamlamak gerekirken diğer atamanın sebebi nedir diye sormak istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Teşekkür ederiz.

Pelin Hanım, buyurun.

PELİN YILIK (Çankırı) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Aynı zamanda, Millî Eğitim Bakanlığının kıymetli bürokratlarını da sunumları için teşekkür ediyorum.

Çok önemli bir konu için daha Yenidoğan Çetesinin Araştırılması Komisyonunda da görevliyim, dolayısıyla iki komisyonu birden takip ettiğim için birazcık aranızda geç katıldım. Şimdi, bence buradaki süreçlerimizi yürütürken bu Komisyonun toplanma amacını unutmamamız lazım. Yani Çocukların Her Türlü Şiddetten Korunması Komisyonu burası ve konu nedense her seferinde dönüyor dolaşıyor, Ülkü Ocaklarına geliyor. Az önce bir Sayın Vekil yine müteaddit defalar anlattığımız ve kendilerinin her fırsatta da her ortamı fırsat bilerek değerlendirdikleri Ülkü Ocaklarına getirdiler konuyu. Millî Eğitim Bakanlığı yetkililerinden ziyade ben protokolün içeriğinden size bahsetmek istiyorum: Millî Eğitim Bakanlığının Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğüyle yapılan bir protokoldür. Ülkü Ocakları, Türk gençliğini millî ülküsüyle tanıştırmayı hedef edinmiş eğitim ve kültür vakfıdır. Aynı zamanda, bu yapılan protokol neticesinde acaba okullarda Ülkü Ocakları eğitim verecek gibi bir algı içine mi girildi veya yanlış bir kamuoyu oluşturulmaya mı çalışılıyor bunu bilmiyorum. Burada yapılan bu sözleşmenin hedefi şudur: Çocuklarımıza, gençlerimize, Ülkü Ocaklarının bulunduğu il ve ilçelerde eğitim alan çocuklara verilen sertifikaların Millî Eğitim Bakanlığı tarafından tanınmasıdır hedef. Mesela, siz Ülkü Ocaklarında ne gibi eğitimler verildiğini biliyor musunuz? Ben Milliyetçi Hareket Partisi çatısı altında çocuk haklarıyla ilgili de çok uzun zaman, şiddetle ilgili de çok uzun zaman çalışmış bir milletvekiliyim aynı zamanda, bu konuları çalışan bir akademisyenim. Size birkaç başlıktan örnek vermek istiyorum. Mesela, permakültür, Ülkü Ocaklarının çalıştığı eğitim başlıklarından bir tanesi. Mesela, yine, bugün çocuklarda konuştuğumuz madde bağımlılığı; bununla ilgili "Damarlarındaki asil kanı kirletme" diye bir proje yaptı Ülkü Ocakları ve bağımlılıkla mücadele ediyor. Hızlı okuma eğitimi veriyor özellikle sınavla hazırlanan çocuklara "ODAK 2023" başlığı altında, yapay zekâ destekli bir yazılımla. Ekran bağımlılığından kurtarmak için çocukları yine online olarak ulaşabileceğiniz eğitim modüllerimiz var. Tercih Robotu özellikle sınav dönemlerinde gençlerimizin nasıl tercih yapacağına dair onlara bir rota, yol çizen. Dolayısıyla Ülkü Ocaklarının eğitim, kültür vakfı olması hasebiyle yürüttüğü çalışmalar ve eğitim faaliyetleri bunlar ve burada yapılan sözleşme neticesinde de buradaki eğitimlerin Millî Eğitim Bakanlığınca verilen sertifikaların onaylanması söz konusu yani okullarda Ülkü Ocakları herhangi bir eğitim vermiyor. Ya, bunu her seferinde niçin siyasete alet ediyoruz anlamıyorum.

Bizim buradaki gündemimiz çocuklar ve çocukların uğradığı şiddet. Şiddet öğrenilen bir davranış, etrafında görüyor, ailesinde görüyor, bir şekilde öğreniyor ve şiddete maruz kalıyor. Daha sonra, ilerleyen yaşlarda da bunu normalleştirdiğini görüyoruz çünkü şiddete maruz kaldıkça, öğrendikçe bu iş artık doğal bir hâle geliyor. Hiç şiddete maruz kalmayan, şiddetin olmadığı bir ortamda yetişen çocuk ile şiddete maruz kalan, o ailenin içinde şiddeti gözlemleyerek yetişen bir çocuğun gençliğindeki ya da işte, ilerleyen çağdaki davranışları çok farklı. Dolayısıyla, bizim bunları konuşuyor olmamız lazım. Neden işi hâlâ siyasete getiriyoruz? Çocuklara karşı şiddetle ilgili Ülkü Ocaklarının nasıl bir bağlantısı olabilir? Yani ben burada bütün milletvekillerinin aynı hassasiyetle hareket etmesi gerektiğini düşünüyorum. Bizim buradaki öncelikli gündemimiz çocuklar olmalı, çocuğa şiddet olmalı ve bundan bahseden sayın vekillerimizden de beklerdim ki çocuğa şiddete karşı hassasiyetlerini öncelikli olarak dile getirsinler ama nedense konu her seferinde siyasete geliyor. Eğer siyasetse tabii ki onu biz de yaparız ama buna bu ortamda gerek görmüyorum, bizim asıl gündemimizin çocuklar olması gerektiğini düşünüyorum.

Cumhuriyet Halk Partisinin kuruluşunu ve Türk siyasi hayatına ne şekilde girdiğini ben de çok iyi biliyorum; kuruluş hedeflerinden bir tanesi milliyetçiliktir ki bizim Milliyetçi Hareket Partisi olarak siyasette var oluşumuzun temelini teşkil eder. Dolayısıyla, ben, özellikle çocuklarla ilgili bu kadar hassas, kırılgan konuları konuştuğumuz bir Komisyonda bunun siyaset malzemesi yapılmasını uygun bulmuyorum. Burada da merak edenler, ilgilenenler için bunun artık net, kesin bir cevap olarak değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum. Dolayısıyla, burada şiddetin kök neden analizini yapmamız gerekirken, bunun

sosyolojik boyutunu tartışmamız gerekirken, çocukların okullarda madde bağımlılığıyla, birtakım yanlış alışkanlıklarla tanışmasında nasıl mücadele edilmesi gerektiğini konuşmamız gerekirken bu işin artık siyasete dayanmaması gerektiğini düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) - Sayın Başkan...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Suat Bey...

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) - Sayın Başkanım, tabii doğal olarak cevap vermek lazım.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Yeni bir sataşmaya meydan vermeden...

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) - Tamam ama gerekirse sabaha kadar konuşuruz.

Sayın Vekilim Komisyonumuza gelmiş, hoş gelmiş; Türkiye Cumhuriyeti Büyük Millet Meclisindeki tüm vekiller buraya gelirler, konuşurlar.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Sayın Yılık Komisyonumuzun üyesi.

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) - Öyle mi? Özür dilerim.

Konuşmamda neredeyse eğitimle ilgili birçok alana temas ettim; temas ettiklerime temas etmemişim gibi, sadece o konuyla ilgili konuşmuşum gibi yaklaşması yanlış.

İki, Türkiye'de Ülkü Ocaklarının "Ülkücü hareket" adı verilen siyasi hareketin gençlik kolları olduğunu bilmeyen hiç kimse yok. Milliyetçi Hareket Partisi "Ülkü Ocakları" adı altında gençlik örgütlenmesi yürütüyor. Eğer "Bizim böyle bir gençlik kollarımız yok, hiç alakamız yok. Bu bir vakıftır, bizimle de alakası yoktur." deniliyorsa onu bilelim. Ülkü Ocakları Eğitim ve Kültür Vakfının Genel Başkanlarını bile Milliyetçi Hareket Partisi belirliyor. Bu arada hiçbir itirazım yok, her siyasi partinin gençlik kolları var, bizimki de 1953'ten beri var yani ülkücü hareket başlamadan önce vardı; Allah'a şükür, altı okumuzdan biri de milliyetçilik. Dolayısıyla, bununla hiçbir sorunumuz yok ama günün sonunda itiraz ettiğimiz şey... Ki bununla ilgili olarak idare mahkemesine dava açtık. Bir kere, Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürünün böyle bir yetkisi yok, protokol imzalama yetkisi yok; onu söyleyeyim. İki, Anayasa'nın hukuk devleti ve eşitlik ilkesine aykırı çünkü açıkça "Eğitim hizmetinde tarafsızlık ilkesi vardır." diyor. Bir partinin siyasi gençlik kolları olarak devam eden bir grubun tarafsızlık ilkesi içinde olması teknik olarak mümkün değil. Yine, Millî Eğitim Temel Kanunu "Eğitimde hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmaz." diyor. E, açık, Ülkü Ocakları ülkücü harekettir yani bir zümre, bir grup; burada tartışacak bir şey yok.

Ben ne diyorum? Cumhuriyet Halk Partisi Gençlik Kollarını buraya sokmaya çalışsanız bu doğru değil diyorum. Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürünün böyle bir görev ve yetkisi yok, orası tanımlanmış, diyor ki... Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürünün görev ve yetkileri arasında açıkça devlet kurumu niteliği taşımayan kuruluşlarla protokol yapmayı, iş birliği içinde olmayı gerekli kılan bir hüküm yok, bulunmuyor böyle bir hüküm. Dolayısıyla, yapılan iş doğru bir iş değil. Hatta ben Sayın Bahçeli'ye seslenerek de bu basın açıklaması yaptım, Genel Başkanımız da aynısını söyledi; bu, doğru değil ya. Benim gençliğim Millî Gençlik Vakfının Refah Partisi örgütlenmesi olduğunu bilerek geçti, Millî Gençlik Vakfında da arkadaşlarım var. Anavatan Partisinin gençleri vardı, Salih Uzun... Ki o görev yaptığında ben de SHP'de görev yapıyordum. Hepimiz her şeyi biliyoruz, gök kubbenin altında her şey biliniyor. Artı, bu protokolün içerisinde hangi programların hazırlandığı, hazırlatıldığı hakkında Millî Eğitim Bakanının onayı konusunda bilgi vermiyor protokol. Mesela, bu söylediğiniz programların hiçbiri orada tarif edilmiş değil, protokolde öyle bir şey yok. Dolayısıyla, gök kubbenin altındaki her şey açılabilir, hepsi yapılabilir. Ben, esas bu konunun bir itiraz noktası olarak söylenmesini ilginç bulduğumu söylemek isterim çünkü günün sonunda Türkiye'de çocuklar şiddete maruz kalıyorlar.

Bakın, ben siyasi olarak "Ülkü Ocakları geçmişte öyle yapmıştır, bugün böyle yapmıştır; şurada şöyledir, burada böyledir." demiyorum. Mesela, en son Marmara Üniversitesinde yaşanan sorunu konuşacak olsak sabaha kadar konuşuruz; bunun derdinde değilim. Kendi partim de dâhil olmak üzere hiçbir siyasal örgütlenmenin buranın içinde yer almaması gerektiğini söylüyoruz, söylediğimiz şey budur ama bugün konuşmamız gereken şeyler sistematik meseleler. Örneğin, Sayın Bakanın söylediği tarikatlara, cemaatlara, ÇEDES Projesi... Ben Soma'da görev yaptım, Türkiye'de bütün afetlerde görev yaptım hemen hemen; kariyerimin önemli bir kısmı orada geçti. Soma'ya gittim basın bana -biraz önce vekilime anlattım- "Sizden önce burada belli bir grup, tarikat, cemaatten hocalar vardı, sorduk 'Psikologlara gerek yok.' dediler. Siz ne düşünüyorsunuz?" diye sordu. Ben de cevap verdim, dedim ki: "Ben şunu söyleyebilirim: Böylesi bir acı yaşandıktan sonra din insanlarına ihtiyaç vardır. Neden? Çünkü herkes kendi itikadı çerçevesinde acısını yaşayacak yani ritüelleri var -kiminin yedisini var, kiminin kırkı var- yapacak bir şeyler; bunlara ihtiyaç yok demem ama psikologların yapacakları başka işler var, onları da din insanları yapamazlar, din görevlileri yapamazlar." Dolayısıyla, bu meselelere kategorik bakan birisi değilim, kendi partimi de örnek olarak veriyorum ama biz bu tedbirleri almadığımızda... Örneğin, taşınmaz eğitimde böyle bir tasarruf tedbiri kararı aldığımızda Bursa'da çocuklar traktörün üstüne biniyorlar, traktör devriliyor; 5 çocuk, 1'i komada. Günün sonunda bunları yaşıyoruz ve bu Komisyonun tam olarak görevi de budur; kök nedenlerini bulmaktır mesele.

Ben çok açık bir şey söyleyeyim: Eğer bu protokol doğru bir protokol ise sevgili Vekilim, ağırlıklı olarak Cumhuriyet Halk Partililerin çocuklarının olduğu okullar var, bölgeler var, bizim yüzde 80 oy aldığımız yerler var, siz oraya girdiğinizde -Ülkü Ocaklarındaki arkadaşlar da Allah'a şükür kendilerini fiziken tarif etmek konusunda çok mahirler, bıyıklarıyla, tavırlarıyla- orada şiddet doğar çünkü iyi bir sosyal demokrat, sosyalist aileden gelmiş olan bir çocuğa anlattığınız anlamıyla milliyetçilik anlatamazsınız. Bizim de altı okumuzdan biri milliyetçilik, sizinki de milliyetçilik ama hiçbir alakası yok birbiriyle. Dolayısıyla, okullar, öğrenme alanları, eğitim kurumları, buralar bu tartışmaların yeri değil; Anayasa'da eğitimde yeri var.

Dikkat ederseniz ben çok saygılı bir dil kullanıyorum, Millî Eğitim Bakanlığına çok eleştirim olmasına rağmen, görevim gereği şimdi burayla yakından ilgilenmeme rağmen dikkat ederseniz çok saygılı bir dil kullanıyorum, herkes için aynısını kullanıyorum. Bizim, bu ülkede eğitimi tarafsız, bilimsel gerçeklerle yürütülen bir alan hâline getirmemiz lazım. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'yle ilgili vekilim söyledi, ben oraya girmek istemedim ama söyleyeyim: Bir siyasi partinin sloganını "Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli" diye söylediniz; Türkiye'de artık sağcısı, solcusu, topçusu, popçusu "maarif" kelimesini kullanmıyor ya, bir tek siz kullanıyorsunuz, herkes "eğitim" kelimesini kullanıyor. Mesela, bu, siyasi bir meseledir ama buralara girmek istemedim. "Model" diyorsunuz, model de değil, eğitim programı kendisi zaten. Dolayısıyla, çok sorunlar var ama önemli olan -konuşmamın özünde de söylediğim- burada vekillerin, orada yöneticilerin ilgili sorumluluğu almaması nedeniyle, kaynakların doğru yere kullanılmaması nedeniyle Türkiye'de şiddet şiddeti doğuruyor.

Bu protokolle ilgili derdim partinizin kıymetli gençleriyle bir tartışmaya girmek değildir Sayın Vekilim. Benim ömrüm sizin temsilcilerinizle siyasi tartışmayla geçti ama mesele o değil. Mesele, yarın bir okula girmiş olan ya da bir hayat boyu öğrenme grubuna girmiş olan bir vatandaşın "Sen ne diyorsun kardeşim, öyle bir şey yok." demesidir. Şunu görmezden gelemez: Türkiye'de ötekileştirilmiş olan toplum kesimleri var, iktidar istese de var, istemese de var; Kürt kökenli vatandaşlar böyle, Alevi kökenli vatandaşlar böyle, Müslüman olmayan vatandaşlar böyle yani zorlukları var, yaşadıkları sıkıntılar var. Dolayısıyla, bunları ayırtırmayacak, derinleştirmeyecek işler yapmaya ihtiyacımız var ve bugün Millî Eğitim Bakanlığının yaptığı sunumla ilgili

sorunun, gerçekte bu sonuçları yaratan, çocukları öldüren sayının hepimizi şaşırtması lazım; 173 bin çocuğu suça sürükleyen, 242 bin çocuğu mağdur yapan... Olay olarak baktığınız zaman 570 bin küsur olay var. Dolayısıyla, bu sistemi nasıl düzeltereğimiz için buradayız bugün yoksa ben ve Milliyetçi Hareket Partili Vekilin arasındaki tartışma değil mesele. O yüzden, konuşmamın küçük bir bölümü o.

Yarın -tekrar söylüyorum- bizimle de protokol yapsanız yanlış, ben de herkes de bunun karşısında olur; doğru değil bu, bunu söylemeye çalışıyoruz yoksa kimsenin yürüyüşüyle, hareketiyle bir derdimiz yok bizim.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Teşekkür ederim.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Sayın Başkan...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Çok kısa...

Buyurun.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Zaten birçok şey söylendi, itiraz ettiğimiz dayanak noktaları Suat Bey'in ifade ettiği noktalarla aynı. Hatta özellikle altını çizdim; okullar, çocukların siyasileşme alanı, siyasi propaganda yerleri değildir, iktidarın da temsil ettiği partilerin ilişkili olduğu yerler değildir.

Millî Eğitim burada, ihtiyaç varsa rehberlik artırılır, öğretmen artırılır. Atama bekleyen, KPSS mağduru, atanamayan binlerce öğretmen, psikolog, rehberlik hocası bekliyorken, böylesi bir ihtiyaç doğuyorken bunun yapılacak yöntemleri bellidir ve böyle bir protokol de kurulacaksa bunun da yöntemleri yine bellidir; tarafsız, bu alanda uzman olan kurumlarla çalışılır, bir siyasi partiyle anılan, bilinen yerlerle değil. Bu, bir partiye özgü bir hedef alma değil. Bu, okulların, eğitimin, çocukların bu propagandaya alet edilmemesine dönük genel bir eleştirimizdir; tekrar altını çiziyorum.

PELİN YILIK (Çankırı) - Yok, siz zaten çok sağduyulu konuştunuz; onunla ilgili bir şeyim yok.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Söz almışken bir şeyi daha ifade edeceğim.

Şırnak Uludere ilçesindeki bir okulla ilgili daha önce bir önerge vermiştim ve Millî Eğitim bana bir cevap verdi, sizleri görmüşken söyleyeceğim: Merkez Cumhuriyet İlkokulu ve Ortaokuluyla ilgili yıkım kararı olduğu için o okulun bir kısmını başka okula, bir kısım çocukları da Millî Eğitim Müdürlüğünün hizmet yaptığı binaya aldınız yani o çocuklar yaklaşık bir senedir Millî Eğitim Müdürlüğünün olduğu binada eğitim görüyorlar; orası açık alan, herkesin girip çıktığı, onların gelip çıktığı, oyun alanının olmadığı, birçok etkinliğin yapılamadığı yerde. Bize cevap gelmiş -bir senelik olan durum- "2025 Ağustos'ta çözülecek." diye. Biz İlçe Millî Eğitimle görüştük, bu sefer de "Ocak 2026'ya kaldı." diye bize söylendi. Bu mesele özellikle 8-10 yaş arasındaki çocuklarla ilgili olduğu için, korunur alan olduğu için küçüklerin Millî Eğitim Müdürlüğünün olduğu yere, daha büyüklerin ise başka bir okula alındığı ifade edildi ancak bu mesele, hem okullaşma konuşuluyorken çocukların okulları terkine sebep olan bir meseleye sebep oldu hem de bu şekilde okul yapımı beklenen onlarca okul var Şırnak'ta; bu, sadece Uludere'deki bir örnek. Bu meselenin hızlandırılması için bu talebi de buradan iletmış olayım.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Ben de çok kısa bir şey söyleyeyim Vekilimizin sözü üzerine.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Buyurun.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Bu meselenin bir partiye ilgili bir mesele olmadığını altını çizmek istiyorum yani meselemiz, Milliyetçi Hareket Partisinin Ülkü Ocaklarının okula girmesi değil; herhangi bir siyasi partinin ya da çocuklarla iletişim kurabilecek beceriye, yetkinliğe, eğitime sahip olmayanların okula girmesiyle ilgili bir mesele. Dolayısıyla, partiye yönelik şahsi bir şey gibi algılanmasını istemeyiz.

PELİN YILIK (Çankırı) - Yok, algılamadım zaten.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Teşekkür ederim.

Şimdi cevapları dinleyeceğiz.

Ben kıymetli konuklara bir şeyi hatırlatmak istiyorum: Burası Türkiye Büyük Millet Meclisi, bizim yaptığımız bütün faaliyetler siyasi faaliyetlerdir; buradaki sayın milletvekillerimizin böyle sitem ihtiva eden, tenkit, eleştiri ihtiva eden, zaman zaman sert bir siyasi üslupla size ifade ettiği şeylerin muhatabı siz değilsiniz, onun muhatabı bizleriz. Siz hepiniz bizim misafirimizsiniz, konuşumuzsunuz; işini tarafsız bir şekilde yapmaya çalışan devletin bürokratlarısınız. Burada cevap verirken sizin de üslubunuza dikkat ederek sadece teknik kısımları cevaplamamızı, rakam veya izah ya da yasal durum gibi kısımları cevaplamamızı -haddim olmayarak, sizlerden ayrı ayrı özür dileyerek- rica ederek, bunu dikkatlerinize sunarak şimdi size söz vereceğim.

Şöyle de yapabiliriz, arkadaşlarımızı az önce onun için tanıştırdım ben: İlgi sahasına göre arkadaşlarımız ayrı ayrı cevaplar da verebilirler.

Buyurun Hocam.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - Teşekkür ederim.

Sayın Başkanım, kıymetli vekiller, Komisyon üyelerimiz; tabii, bize ayrılan zaman içerisinde her şeyi söyleme şansına sahip olamadık, olamayız.

Yetki alanlarımız ve yasal sorumluluklarımızın çizdiği alan içerisinde yaptığımız faaliyetlerin ne olduğuna, hangi tedbirleri almaya çalıştığımıza, hangi faktörlerin üzerine oynadığımıza ve niye onların üzerine oynadığımıza ait açıklayıcı malumatları; artı, bu bağlamda üretilmiş somut projelerle, eserlerle ilgili malumatları sizlerle paylaşmaya çalıştık malumalınız. Burada aynı hissiyatla hareket ettik, "Çocuklarımızın ali menfaati, onların daha iyi eğitimi, daha iyi geleceğe hazırlanmaları için neler yapılabilir?" şeklindeki bir perspektifle bize yöneltilen her soruyu çocuklarımızın bu boyuttaki hizmetlerimize katkısının olacağını düşünerek ele aldık doğrusu ve bunların hepsini not aldık; ben kendim aldım notlarımı ama ayrıyeten genel müdürlerimiz ve genel müdür yardımcılarımız da notlarını aldılar.

Çok geniş bir soru dağılımı oldu. Yani eğer müsaadeniz olursa biz bunları yazılı olarak cevaplandırmayı arzu ederiz. Bu, hem zaman açısından bir avantaj sağlar hem bazı sayısal değerler için -bazıları için en azından- son istatistiksel göstergelerin ne durumda olduğunu da tazeleme ihtiyacımız olacak. Kıymetli heyetimiz müsaade ederlerse biz bütün soruların tamamını yazılı olarak cevaplamayı arzu etmekteyiz.

Hassaten bir de YEĞİTEK Genel Müdürlüğümüzün -yine, izniniz olursa- birkaç dakikalık YEĞİTEK üzerinden yürütülen faaliyetlerle ilgili konuştuklarımıza ek olarak sunmayı arzu ettiği bazı bilgiler var. Müsaadeniz olursa Sayın Genel Müdürlüğümüz bunu takdim edecekler, müteakiben de biz sorularımızı yazılı olarak cevaplandırarak şekilde hazırlıklarımızı yapacağız.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Sayın Başkanım, madem yazılı olarak cevap verileceği için ben bir şeyi daha sormak istiyorum. Öğrencilerin korunması, eğitime daha sağlıklı devam edebilmesi, okullaşma oranlarının düşmemesi açısından taşımalı eğitim sisteminde bir yönetmelik yayımlandı ve 60 kilometre olan mesafe 30 kilometreye düştü.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Suat Bey dile getirdi.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Evet.

O yönetmelikte öyle olunca köyünde, beldesinde okul olmayan, merkezden 60 kilometre uzakta olan öğrencilerin bir kısmı pansiyonlara -bölge yatılı okulu da çok kalmadı- bir kısmı da kaderlerine terk edildi. Ben bunu bütçe konuşmamda Sayın

Millî Eğitim Bakanına sordum, ilk önce Plan ve Bütçede sordum, sonra da Genel Kuruldaki konuşmamda sordum ama cevap alamadım. Plan ve Bütçede gelecek seneki bütçede sonuçları gösteren istatistiklere yansıtacağı söylendi. Ben Millî Eğitim Bakanlığı gibi köklü bir kuruluşun şu andaki durumun ne olduğunu, kaç kişinin taşındığını, kaç kişinin pansiyonlara intikal ettiğini ve kaç kişinin de okullarını bıraktığını bilebileceğini düşünüyorum. O yüzden bunun da yazılı olarak cevap vereceğiniz raporda olmasının önemini ifade ediyorum.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - Ekledik Sayın Vekilim.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Buyurun.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YENİLİK VE EĞİTİM TEKNOLOJİLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA CANLI - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; Türkiye Büyük Millet Meclisinin bu Değerli Komisyonunda yapılan çalışmaların yanı sıra aslında bir konuyu daha gündeme getirmek, en azından tartışmasının ya da müzakeresinin siyasi olarak da gündemde kalmasını sağlamak için bizim de dikkat çekmek istediğimiz bir konu var, o da çocuklarımızın çevrim içi ortamlarda gizliliğinin ve güvenliğinin sağlanmasına yönelik yasal düzenlemeye bir ihtiyaç bulunduğu dair tespitimiz.

Özellikle, çocuklarımız şu anda çok hızlı yayılan, çok hızlı gelişen bir dijital dünyanın etkisi altındalar ve bu dünya artık çocuklarımızın çok ciddi miktarda zaman geçirdiği ve başında bir yetişkinin, öğretmen her zaman bulunmadığı bir zaman dilimi hâlinde onların hem iyi oluş hâlini hem psikolojilerini hem de pek çok yönden gelişimlerini olumlu ya da olumsuz etkileme potansiyeline sahip. Bunların arasında siber zorbalık, cinsel istismar, zararlı içeriklere maruz kalma, kişisel verilerinin korunması; güvenilirlik, gizlilik ihlalleri, çevrim içi ya da dijital bağımlılıklar, oyunlarda ve uygulamalarda finansal dolandırıcılık, aşırı cılığa yönlendirme ve benzeri psikolojik sorunlara yol açma riski var. Eskiden çocuklarımızın yedi sekiz saati okullarda öğretmenleri nezaretinde, kalan büyük kısmı mahallesinde, geniş ailesinde, çekirdek ailesindeydi. Şu anda tüm dünyada bu alan değişiyor ve çocukların ellerindeki cep telefonları, tabletler, bilgisayarlarla beraber içinde bulundukları ortamlar da her gün çok hızlı geliyor. Bir gün Instagram, bir gün TikTok, bir gün Discord, Twitch'ten yayın yapanlar, YouTube "influencer"ları... Buradaki içeriklerin gerçekten yönetilmesi, buradaki içeriklerin denetlenmesine yönelik yasal düzenlemeye ciddi bir ihtiyaç var. Biz Millî Eğitim Bakanlığı olarak eğitim teknolojileri tarafındaki ürünlerle, ürünleri geliştiren firmalarla yerli ya da uluslararası görüşmelerimizi yaptığımızda karşımıza çıkan ilk noktalardan biri, karşımıza bir Google, Amazon, Apple, Netflix gibi büyük firma geldiğinde "Biz Amerika'nın COPPA Yasası'na uyuyoruz." ya da "Biz Amerika'nın yalın tasarım ilkelerine, yaşa uygun tasarım ilkelerine, mevzuatına uyumluyuz." gibi kendilerinin uydukları başka ülkelerin mevzuatlarını bize avantajlar ya da pozitif yönler olarak dile getiriyorlardı. Baktığımızda, aslında gerçekten Amerika'da COPPA çocukların çevrim içi ortamlarda gizliliğinin ve güvenliğinin sağlanmasını, Avrupa Birliğinde GDPR çocukların detaylı bir şekilde kişisel verilerinin gizliliğinin sağlanmasını, Amerika'da Temmuz 2024'te çıkan KOSA çocukların sosyal ortamlar dâhil güvenliğini sağlanması gibi yasal düzenlemelerle çocuklar için ekstra güvenlik önlemleri getiriyor. Kanada, Güney Kore, Yeni Zelanda, Singapur, bunların hepsi de yakın dönemde buna yönelik yasal düzenlemeleri devreye aldı ve bunu büyük operatörlere de yerel firmalara da sadece sosyal medya firmalarına sosyal ağ sağlayıcılara değil, oyun platformlarına da eğitim teknolojisi hizmeti sağlayanlara da zorluyorlar. Bizim de Türkiye'de buna yönelik bazı mevzuatlarımız var, baktığımızda, 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu çocukları ayırt etmeden genel bir kişisel veri korunmasına yönelik kapsam sağlıyor. Çocuk Koruma Kanunu'muz yine çocuklara yönelik suçlar ve cezalara yönelik düzenlemeler içeriyor. Türk Ceza Kanunu'nda var birkaç maddemiz. Şu andaki en genel kapsamı sağlayan 5651 sayılı internet ortamında yapılan yayımlar ve suçlarla mücadeleyle yönelik kanunumuz. 5651'de 2022 yılında bir ek düzenleme de hayata geçirildi, burada çocuğa yönelik birkaç madde eklendi ve buna yönelik bir kurul kararı da BTK'den çıktı ama şu ana kadar buna yönelik bir genel uygulama da yapılması gerektiğine herkes hemfikir ama bu sadece sosyal ağ sağlayıcılarını kapsıyor ve bunun içerisinde diğer oyun platformları ya da başka yeni gelişen teknolojilerdeki platformlar yok. Bizim de görüştüğümüz, özellikle uluslararası bu tür platform sağlayıcılar bir düzenleme olursa bu düzenlemeye uymak istediklerini belirtiyorlar. Bu sebeple, biz Bakanlık olarak tam olarak Bakanlığımızın görev alanı olmasa da ilgili kurumlarla da temas hâlinde; Aile Bakanlığıyla, RTÜK'le, BTK'yle görüşerek 18 yaş altındaki çocukların çevrim içi ortamlarda korunması için bazı düzenleme önerileri hazırladık. Siber Güvenlik Kanunu'na belki şu anda ek yapılabilir, belki ayrı, müstakil, çocukların daha genel, bu Komisyonumuzun tavsiyeleriyle çıkacak taslak metnin içerisinde gelebilir ama çevrim içi ortamlarda çocukları korumaya yönelik daha geniş kapsamlı, sadece 5651'deki bilişim ortamında işlenen suçlar değil, şiddete meyil, intihara teşvik ya da istismar gibi suçların...

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Bu düzenlemenizi paylaştınız mı diğer kurumlarla?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YENİLİK VE EĞİTİM TEKNOLOJİLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA CANLI - Kurumlarla paylaştık, görüşlerini aldık, önerilerini aldık ama yasama faaliyeti ayrı bir faaliyet. Biz işin doğrusu bununla ilgili bir miktar farkındalık, ilgili kurumlarda bir miktar hareketlenme, siyasi kurumlar nezdinde bu konuya yönelik çalışmaların başlatılmasına yönelik bir alt zemin, bir fikir çalışması olarak bu çalışmalar Bakanlık içerisinde ihtiyacı dile getirerek paylaşıyoruz ve amacımız dijital platformlar, uygulamalar ve diğer bütün kanallar dâhil -dijital ortamda eğitim platformları da dâhil- çocukların kişisel verilerini belli düzeyde toplayabilsin ve yasal...

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Mustafa Bey, bir şey sormak istiyorum. Sizin bir hazırlığınız var mı?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YENİLİK VE EĞİTİM TEKNOLOJİLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA CANLI - Bir taslak metnimiz var.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Yani özellikle çocuklar için, 5651'e ek değil de veya Siber Güvenlik Kanunu'na... Ki onda da çok büyük sıkıntılar var, Meclise geldiğinde biz muhalefet olarak gerçekten çok durmamız gereken, ülkenin demokrasiyle alakalı çok sıkıntılar var. O yüzden çocuklar için ayrı bir şey çıkarılmasında fayda var çocuk korumayla ilgili.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Şimdi, Mustafa Bey zeminini buldu, burası sizin teklifinizin zemini.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Yani sizin böyle bir hazırlığınız var mı, onu sormak istedim.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - O hazırlıklarını sunacaklar bize, biz de Komisyon olarak... Belki de TBMM tarihinde bir ilk olacak, bir Komisyon yasa teklifi hazırlayacak.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Şimdi, mevcut yasaların eksikliğinden bahsediyorlar ama bir ön çalışma, detaylı bir çalışma var mı?

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Çalışmaları varmış.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YENİLİK VE EĞİTİM TEKNOLOJİLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA CANLI - Bir taslak raporumuz var, dünyadaki benzer mevzuatların incelendiği, Türkiye'deki mevzuatların incelendiği ve buralara ekleme yapılabilecek, önemli gördüğümüz başlıklara yönelik bir taslak metin çalıştık.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Bu çalışmayı bekliyoruz yazılı olarak, detaylı bir şekilde.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Evet, o önemli bizim için Komisyon olarak.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Teşekkür ediyoruz Mustafa Bey.

Şimdi Radiye Hanım'a söz veriyorum.

Buyurun.

RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU (Kocaeli) - Öncelikle ben de çok teşekkür ederim değerli sunumlarınız için. Arkadaşlarımızın, Komisyon üyelerimizin verdiği katkılar için de ayrıca teşekkür ederim.

İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu üyesi ve Çocuk Hakları Alt Komisyon Başkanı olarak da bizim çalıştığımız bu konuydu Değerli Başkanım.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, Genel Müdürümüzün bu konuyu tekrar burada ele almasının bizim alt komisyonumuzun çalışmasına bir katkı sağlayacağını düşünüyorum. Zaten Mustafa Bey, Genel Müdürümüz de Komisyonumuzda bu konuyla ilgili bize açıklamalarda bulunmuştu.

Biz hemen hemen altı aydır bu konuda ciddi bir çalışma yaptık, belli bir noktaya geldik. Sadece yurt dışı örneklerini inceleme konusunda bir noktadayız. Yurt dışında bunu en iyi uygulayanlardan birini de Japonya olarak gördük biz de. Deprem bölgesindeki çocuklarla ilgili bir raporumuz vardı, Japonya bu anlamda iyi bir örnek yine, dijital mecralarla ilgili yaptığı çalışmalarla da iyi bir örnek olduğu için yerinde bir incelemeyle birlikte bizim de bir raporumuz oluşacak, bir teklifimiz olacak. Hem bu Komisyon hem o Komisyonun bir araya geleceği güçlü bir çalışma olacağına, bir teklif olacağına inanıyorum. Gerçekten vakit kaybedilmeden hayata geçirilmesi gereken bir süreç olduğunu düşünüyorum. Bu anlamda da birlikte çalışmamız bu sürece katkı sağlayacak diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Teşekkür ediyoruz.

Suat Bey, buyurun.

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) - Sayın Başkanım, çok teşekkür ederim. Diğer görevlilerimize de yöneticilerimize de teşekkür ederim.

Şimdi Başkanlığınıza bir dilekçemiz olacak, bugün burada olan 2 milletvekili olarak imzaladık ama Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun bir önerisi olarak iletiyoruz. Bu 2 Komisyonun kurulması iki acı olayın arkaya gelmesiyle olmuştu. Ben Sıla bebek davasının üç duruşmasına da katıldım. Sonuçları şöyle bitti: Anne, suçluydu, cezasını aldı; iki çocuk, onların da suçları vardı, onlar da cezasını aldılar ama mesele usulünce halledilmiş oldu çünkü kadınlara ve çocuklara ceza vermek kolay ama o kadını, o çocukları oraya sürükleyen işler konuşulamadı çünkü o 2 çocuk daha önce bir suç işinin içindeydiler, göz göre göre geldi. 2 Eylülde hastaneye gitmişti Sıla bebek, 8 Eylülde tekrar geldi, önceden çözülemedi. Anne uyuşturucudan içeride yatmıştı, çocuk tekrar geri verildi annesine; niye verildiği belli değil vesaire falan. Dolayısıyla, şimdi burada, bu Komisyonunda özellikle Narin ve Sıla... Onlardan biraz önce de 5 çocuğumuz da vefat etmişti ki orada işte Bakan da verilen bilgiler çerçevesinde vekil arkadaşlar da "18 kere gittik buraya." dediler yani, gittik ama öldü 5 çocuk.

Şimdi, dolayısıyla, bizim önerimiz şu: Narin Güran cinayetiyle ilgili baba Arif Güran'ın, Sıla bebeğin ölümüyle ilgili teyze Aslı Tatar'ın -ki orada enteresan bir durum var, diğer teyze intihar etti deniliyor, orası da biraz karışık yani velayeti istedikten sonra intihar ettiği durumu var Elif teyzesinin. Bu teyze de mahkemede dinlenmedi "Ben dinlenmek istiyorum." dedi ama dinlenmedi mahkemede- ve çocukların babaannesi... Ki daha önce suça bulaştıklarında çocukları koruyan babaanne mahkemede, tırnak içinde söylüyorum, akıl sağlığı yerinde değilmiş gibi konuşmalar yaptı ve "Tamam, anlaşılmıyor bir şey." denildi ve kapandı. Dolayısıyla teyze Aslı Tatar'ın, İzmir'de yanarak can veren çocuklarımızla ilgili komşular Soner ile Esmâ Şahin'in ve aileyle görüşmeleri yapan Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı personelinin, yenidoğan bebeklerin ölümüyle ilgili mağdur ailelerin, Niğde Engelsiz Yaşam ve Rehabilitasyon Merkezinde şiddet gören ve hayatını kaybeden 9 yaşındaki çocuğumuzun ailesi ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığıyla ilgili personeli ve müfettişinin, Manisa'da MESEM kapsamında çalışarak ölen Alperen Enes Ural'ın anne ve babası Selda ve Faruk Ural'ın ve İstanbul Kadıköy'de sokak ortasında yine çocuklar tarafından öldürülen Mattia Ahmet Minguzzi'nin annesi Yasemin Akıncılar ile babası Andrea Minguzzi'nin Komisyonumuza davet edilerek dinlenmesini arz ve teklif ederiz Sayın Başkanım.

BAŞKAN CENGİZ AYDOĞDU - Teşekkür ederiz.

Konuklarımıza teşekkür ediyoruz. Kıymetli üyelerimize sabırları için teşekkür ediyoruz.

Bugünkü toplantımızı burada sonlandırıyoruz.

Kapanma Saati: 17.45